

Tulevaisuus ja tiekartta

A line-art icon consisting of a rectangular map with a dashed line indicating a path, and a circular compass rose with a needle pointing towards the top-right.

Uudenkaupungin arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Julkaisutiedot

Uudenkaupungin kaupunki
Hallinto- ja elinvoimakeskus
Kaupunkisuunnittelu 2020

SISÄLLYSLUETTELO

OSA III

NAVIGOINTI

UUDENKAUPUNGIN STRATEGIA

TULEVAISUUS JA TIEKARTTA

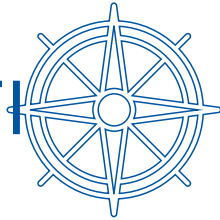
KÄRKITEEMAT JA -HANKKEET

Alustus

1. Keskustan kehittäminen
2. Kyläkeskukset ja maaseutu
3. Asumisvaihtoehtojen lisääminen
4. Vapaa-ajan asuminen
5. Liikkumisen ja joukkoliikenteen kehittäminen
6. Viheralue- ja siniverkosto
7. Rakennettu kulttuuriympäristö
8. Viihtyisyyden lisääminen ja kohtaamispaikat
9. Matkailun ja vapaa-ajankohteiden kehittäminen
10. Elinvoima ja elinkeinot

TOTEUTUS JA SEURANTA

NAVIGOINTI

Kolmatta Apolin osaa tarkastellaan valtuustokausittain ja päivitetään tarpeen mukaan uuden strategian valmistuttua.

Uudenkaupungin Apolin III osa: Tulevaisuus ja tiekartta nostaa esille kymmenen kärkiteemaa. Jokaisen teeman alussa on viittaus Uudenkaupungin strategiaan. Teemasivuilla on avattu erilaisia näkökulmia ja ilmiöitä, jotka liittyvät kehittämiseen ja tulevaisuuteen. Loppuun on koottu teemaan kytkeytyviä toimenpiteitä ja suosituksia.

Kärkiteema on merkitty majakkasymbolilla.

Jokaisen teeman alussa kerrotaan mihin strategian päämääriin ja tavoitteisiin kärkiteema ankkuroituu.

UUDENKAUPUNGIN STRATEGIA

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 5.2.2018

#UKI20300

- Oikeenlaista kemiaa

PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET, JOIDEN AVULLA TOTEUTAMME VISION

HALLITTU KASVU

Monipuolistuva ja kasvava
elinkeinotoiminta
Osaava työvoima ja
innovaatiot
Vetovoimainen kaupunki ja
imago
Kestävä kehitys

HYVÄ ELÄMÄ

Monipuoliset palvelut
Kaventuneet
hyvinvointierot
Viihtyisä kaupunki

KEHITTYVÄ YHTEISTYÖ

Strateginen johtaminen ja
yhteistyö
Henkilöstön osaaminen ja
hyvinvointi
Tasapainoinen konsernitalous
Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

PERUSTANA YHTEISET TOIMINTAAMME OHJAAVAT ARVOT

YHTEISÖLLISYYS – *”Juuri oikeenlaista kemiaa”*

TAVOITTEELLISUUS – *”Hei, ei se riitä et on mukavaa. Sen täytyy olla paljon parempaa”*

ROHKEUS – *”Siinä täytyy olla unelmii”*

LUOTTAMUS – *”Ei siitä muuten mitään tuliskaan”*

Ujas uusi kaupunki?

*Every time we build anything we affect the quality of life of people.
- Jan Gehl*

Apoli-ohjelman kolmannessa osassa - tulevaisuusosiossa - nostetaan esille Uudenkaupungin strategiasta UKI20300 - Oikeenlaista kemiaa kumpuavia kärkiteemoja ja esitellään eräitä hankkeita, joiden avulla teemojen tavoitteita toteutetaan. Kaupunkikehityshankeilla on tarkoitus parantaa rakennettua ympäristöä, sen laatua, toimivuutta ja imagoa Uusikaupunki-mallin mukaisesti. Valittuja teemoja on 10 ja ne käsittelevät aluerakenteen ja rakennetun ympäristön eri osa-alueita.

Tämän osan aloittaa Emeritaprofessori Sirkka Heinosen tutkimusartikkeli Uudenkaupungin mahdollisista tulevaisuuksista. Kirjoitus on tilattu syksyllä 2020. Kirjoitus on - eri skenaarioineen - luettavissa kokonaisuudessaan uki.fi/apoli sivustolla.

Sirkka Heinonen

ULJAS UUSI KAUPUNKI

– Mikä on Uudenkaupungin toivottu tulevaisuus 2050?

Tulevaisuudentutkimuksen perusteiden mukaan

- 1) tulevaisuutta ei ennusteta,*
- 2) ei ole vain yhtä tulevaisuutta ja*
- 3) tulevaisuuteen voi vaikuttaa.*

Uudenkaupungin tulevaisuuden näkökulmasta nämä merkitsevät sitä, että vaikka kaupungin tulevaisuutta ei voida tarkasti ennustaa, sitä voidaan hyvinkin monella tapaa ennakoita. **Uudenkaupungin tulevaisuus ei ole ennalta määrätty, vaan sillä on valittavanaan lukuisia tulevaisuuksia – jo nyt olemassa olevan kehityksen siemeninä.** Lopputulos riippuu kuitenkin nykyhetken päätöksistä ja siitä, miten noita siemeniä hoidetaan ja ravitaan. Erityisesti se tarkoittaa sitä, että näiden tulevaisuusaihioiden joukosta voidaan valita yhteisesti vahva visio – tulevaisuuden tahtotila siitä, millaista kaupunkia halutaan. Tärkeää on, että tuo visio laaditaan yhteisesti. Tällöin kaikki toimijat voivat innostua siitä ja sitoutua sen toteutumisen tavoitteluun – niin viranomaiset, yritykset kuin asukkaatkin.

Ennakointi on jatkuva prosessi, joka ei valmistu koskaan, koska tulevaisuus muuttaa alati muotoaan ja suuntaansa. Ennakoinnin ydinmerkitys on siinä, että se auttaa hahmottamaan mahdollisia ja vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia sekä valmentautumaan tulevaisuuden varalle. Jokaisella toimijalla tulisi olla oma tulevaisuusstrategiansa, joka luotaa perinteistä strategiaa pidemmälle aikavälille, rohkeammin, laajemmalle ja hyödyntää ennakointimetoja.

Lopputulos riippuu kuitenkin nykyhetken päätöksistä ja siitä, miten noita siemeniä hoidetaan ja ravitaan.

Kaupungin ekologisen jalanjäljen pienentämisvaatimus ei saa tarkoittaa viihtyvyydestä tinkimistä vaan sitä, etteivät etäisyudet palveluihin ole liian pitkiä. Ebenezer Howardin aikanaan kehittämä ihannemalli puutarhakaupungista perustui juuri saavutettavuuteen ja lyhyisiin etäisyyksiin. Ihanteellinen kaupunkirakenne voisikin muodostua joko pienten puutarhakaupunkien verkostosta – tai **Uudenkaupungin tapauksessa olla yksi yhtenäinen puutarhakaupunki kaikkine etuineen asukkaiden nautittavaksi**. Ennakointiin kannattaa ottaa mukaan eri alojen ja sektorien edustajia mahdollisimman monipuolisesti: tutkijoita, suunnittelijoita, viranomaisia, yritysedustajia, taiteilijoita, toimittajia, kansalaisia, koulu-
laisia, poliitikkoja, mielipidevaikuttajia, median edustajia jne.

Hyvän, vetovoimaisen ja elinvoimaisen kaupungin tulee olla vehmas, esteetön, turvallinen, terveellinen, tavoitettavuudeltaan optimaalinen, mutta samalla satunnaisia kohtaamisia mahdollistava ja siten luovuutta ruokkiva.

Erityisesti nuorten ääntä kuuntelemalla kehitystä voidaan suunnata kohti toivottua tulevaisuutta. Nuoret ovat synonyymi tulevaisuudelle. Erään kyselyn mukaan nuoret haluavat viihtyä rauhallista asuin ympäristössä lähellä luontoa ja vesistöjä. He pitävät tärkeänä viheralueita, palveluja ja omakotiasumista kaupungin läheisyydessä, jotkut halusivat puolestaan nimenomaan asua kerrostalossa isossa modernissa asunnossa.

Tulevaisuuden kaupunkirakenteen tulisi olla huokoinen. Ekologisten näkökohtien on oltava tasapainossa sosiaalisten ja kulttuuristen näkökohtien kanssa. Missä määrin ihmisten arki – kaupungin asukkaiden välinen vuorovaikutus, kohtaamiset ja myönteiset kaupunkikokemukset ja elämykset toteutuvat, muodostuu yhtä tärkeäksi kaupunkirakenteen laadun mittariksi kuin sen ekologiset vaikutukset.

Tietoyhteiskunnan seuraavaan vaiheeseen on ennakoitu rakentuvan digiyhteiskuntana, bioyhteiskuntana tai elämisyhteiskuntana.

Miltä Uusikaupunki näyttää kussakin näissä kolmessa skenaariossa?

Tulevaisuudentutkimuskeskuksessa tehdyn hankkeen tulosten pohjalta päädyttiin esittämään, että kaupunkien vetovoima koostuu tulevaisuudessa erityisesti kolmesta tekijästä:

- 1) merkityksellinen ja elämyksellinen kaupunkiympäristö,*
- 2) ruohonjuuritason toimintatavat ja paikallisdemokratia sekä*
- 3) eri toimintoja yhdistävät hybriditilat.*

Missä määrin Uusikaupunki tarjoaa jo nyt näitä kolmea elementtiä? Miten näitä voisi vahvistaa?

Elämme yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa ja tulevaisuus sisältää yhä enemmän epävarmuustekijöitä. **Maailma on kompleksinen ja sen ymmärtämiseen ja tulevaisuuden hahmottamiseen tarvitsemme ennakoimintia.** Pohdittaessa kaupunkien tulevaisuuksia on samalla mietittävä, millaiseksi koko yhteiskunta ja maailma kehkeytyvät. Tietoyhteiskunnan seuraavaan vaiheeseen on ennakoitu rakentuvan digiyhteiskuntana, bioyhteiskuntana tai elämisyhteiskuntana. Todellisuudessa tulevaisuus on todennäköisesti näiden kolmen yhdistelmä, mutta se voi olla myös aivan jotain muuta. Tulevaisuuden ennakoinnissa keskeistä on mielikuvitus ja rohkeus visioida vaihtoehtoisia tulevaisuuksia. Miltä Uusikaupunki näyttää kussakin näissä kolmessa skenaariossa? Uudellakaupunkilla voi olla edelläkävijän rooli yhteiskunnan sähköistäjänä ja vertaisuusyhteiskunnan mallin mahdollistajana seuraavasta kolmesta eri näkökulmasta.

Kaupunkisuunnittelulla ja kaavoituksella tulee olemaan yhä tärkeämpi rooli kaupunkien tilallisen, toiminnallisen ja kokemuksellisen laadun parantamisessa ja hyvän asumisen mahdollistamisessa. Onko näissä Uudenkaupungin skenaarioissa aihioita siihen, miten kaupunkisuunnittelu voisi tuottaa sellaista liiketoimintaa ja lisäarvoa, jotka perustuisivat koko kaupunkiekosysteemille? Sen sijaan, että niistä vastaisivat yksin hallinto ja kaupalliset toimijat? Kaupunkisuunnittelukin on perimmillään oppimisprosessi. Uudenkaupungin toivottu tulevaisuus luodaan yhteisesti kaupunkilaisten kanssa.

LUKEMISTOA

Heikkilä, K., Nevala, T., Ahokas, I., Hyttinen, L., Ollila, J. (2017). Nuorten tulevaisuuskuvat 2067. Näkökulma suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi. Tutu e-julkaisu 6/2017. Turku, Tulevaisuuden tutkimuskeskus.
Url: <https://www.utupub.fi/handle/10024/147452>.

Heinonen, Sirkka, Parkkinen, Marjukka, Karjalainen, Joni & Ruotsalainen, Juho (2017). Energising peer-to-peer urban futures – Challenges for urban governance. *Procedia Engineering* (2017) vol 198, pp. 267-282 DOI information: 10.1016/j.proeng.2017.07.160, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877705817330072>

Heinonen, Sirkka, Parkkinen, Marjukka, Karjalainen, Joni & Ruotsalainen, Juho (2017b). Itseorganisoituva hybridikaupunki – tulevaisuuden kaupungit rakentuvat vertaisvoimin. *Futura* 3/2017, 73-92.

Heinonen, Sirkka, Leponiemi, Lauri & Parkkinen, Marjukka (2016). Futuristiset rakennukset metaforisina viesteinä. Rakennetun kaupunkikuvan tulkintaa tulevaisuusperspektiivistä. Tutu e-julkaisu 3/2016. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto. 88 s. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/147460/eTutu_3-2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Heinonen, Sirkka & Karjalainen, Joni (2018). Sähköistyminen vertaisyhteiskunnassa – uusi tarina Suomen tulevaisuudelle. *TUTU-Julkaisu* 1/2018, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turku. <https://www.utupub.fi/handle/10024/146916>

Heinonen, Sirkka & Ruotsalainen, Juho (2011). Puutarhakaupunki monipaikkaisen merkitysyhteiskunnan luovana ympäristönä. *Futura* 4/2011, 38-47.

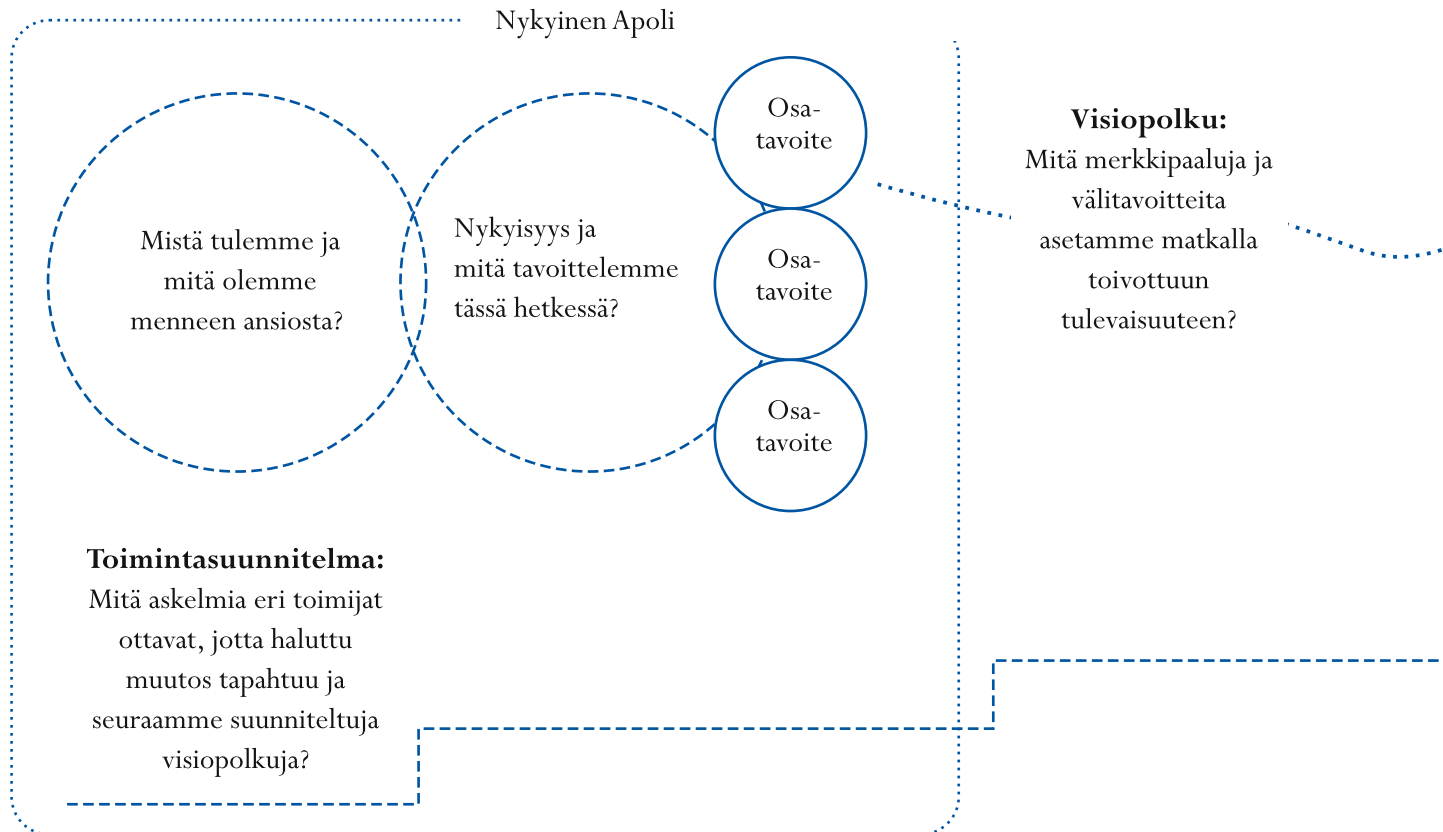
Kuusi, Osmo, Berman, Timo & Salminen, Hazel (toim. (2013). Miten tutkimme tulevaisuuksia? *Acta Futura Fennica* no 5, Tulevaisuuden tutkimuksen seura, Helsinki.

TIEKARTTA

Mikä on Uudenkaupungin visio ja minkälaisia skenaarioita kaupungin kehittäminen seuraa? Ovatko toimet ja tavoitteet linjassa keskenään? Kun pohditaan tällä hetkellä käytössä olevia toimintamalleja ja hankkeita, tulisi pohtia myös sitä minkälaista tulevaisuutta ne rakentavat.

Mitä kaupungin tulevaisuudelta toivotaan ja mitä toimintatapoja tulisi käyttää tavoitteiden saavuttamiseksi? Investoidaanko toivottuun tulevaisuuteen vai vältetäänkö aktiivisia muutoksia vallitsevaan tilanteeseen? On varmasti perusteltua käyttää skenaarioiden koko skaalaa. Toisinaan on viisasta seurata muiden kuntien liikkeitä ja toteuttaa hyväksi todettuja ja testattuja toimintatapoja. Missä asioissa Uusikaupunki voisi toimia edelläkävijänä ja mitä merkkipaaluja tulisi saavuttaa matkan varrella?

Edelläkävijän skenaario:

Kaupunki on liikkeellä vahvasti ennakoiden ja investoiden toivottuun tulevaisuuteen. Muutosta ajetaan omasta aloitteesta ja edellä käyden.

Seurailijan skenaario:

Kaupunki toimii edelläkävijöiden vanavedessä. Ymmärretään tulevia muutostarpeita ja pidetään kaupunki kehittyvänä. Etsitään aktiivisesti keinoja edelläkävijyyteen.

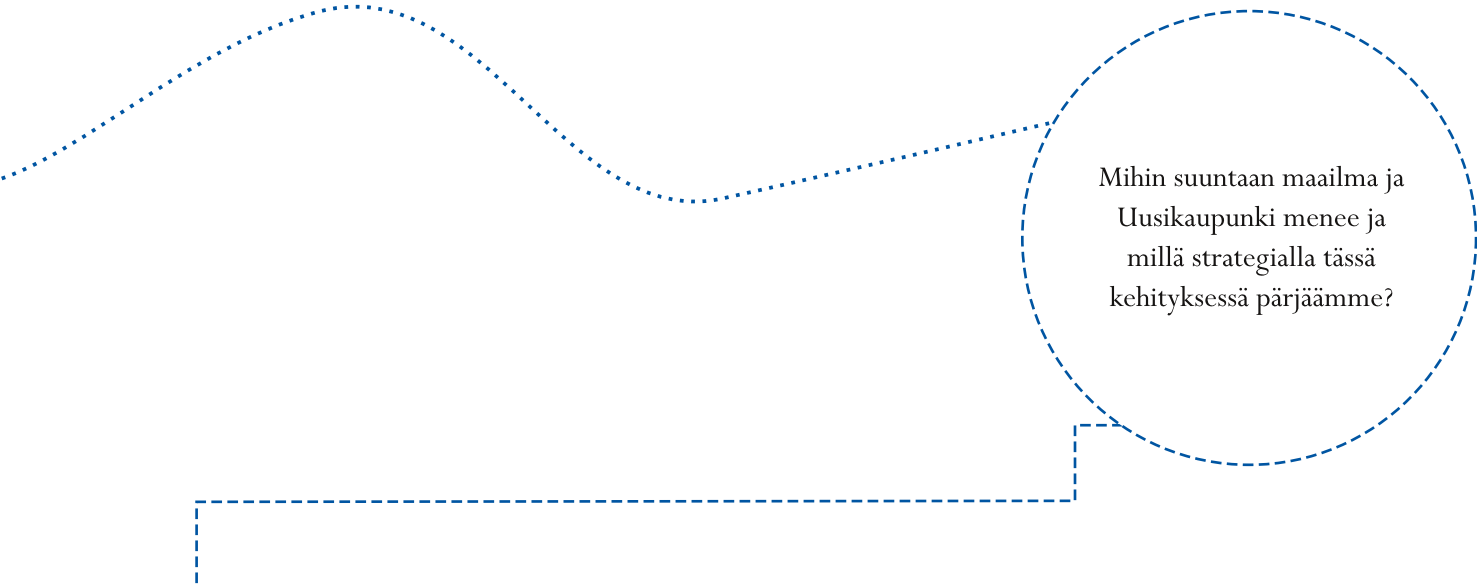
Riskinkarttajan skenaario:

Kaupunki toteuttaa olemassa olevia toimintatapoja ja välttää aktiivisia muutostoimia vallitsevaan tilanteeseen.

Odottavan skenaario:

Kaupunki seuraa muiden kuntien liikkeitä ja hakee hyötyjä muutosten perusteiksi. Ollaan valmiita tekemään pakolliset muutokset.

Skenaariot: Lindvall, 2013 mukailten.

Mihin suuntaan maailma ja Uusikaupunki menee ja millä strategialla tässä kehityksessä pärjäämme?

I. KESKUSTAN KEHITTÄMINEN

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki:

Keskustan kehittämissuunnitelman

laatiminen ja toteuttaminen

Monipuoliset palvelut:

Keskusta-alueen liiketoiminnan

kehittäminen

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki ja
imago

Kehittyvä yhteistyö

Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

*Elävyydessä on kyse ihmisistä,
ihmisillä pitää olla syitä tulla
keskustaan ja viettää siellä
aikaa.*

Moni saattaa pohtia, miksi kaupunkikeskustojen kehittäminen ja elävänä pitäminen on tärkeää. Eikö vain voisi olla kaupunkia ilman keskustaa? Kaupunkikeskustoilla on sekä symbolista että käytännöllistä arvoa. Keskusta on paikka johon matkailijat ja uudet asukkaat saapuvat. Keskusta toimii kaupungin käyntikorttina. **Se on kaikkien tilaa, kaikkien kaupunkia.** Se on paikka johon kokoonnutaan luontevasti ja erilaiset ajatukset ja ideat kohtaavat. Keskustassa palvelut löytyvät lyhyiden etäisyyksien päästä toisistaan.

Kehittämisessä tulisi ottaa huomioon vuodenaikojen ja vuorokaudenaikojen vaikutus keskustan elävyyteen. Toukokuussa Uudenkaupungin keskustassa on hulinaa. Kesällä matkailijat ja kesäasukkaat elävöittävät kaupunginlahden rantaa ja keskusta-alueita ja viipymä pitenee. Viideltä arkisin ja yhdeltä lauantaisin keskusta alkaa kuitenkin tyhjetä myös kesällä. Kaupat sulkevat oviaan ja aktiviteetteja on keskusta-alueella iltaisin rajatusti. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä osin myös ravintolapalvelut ovat hajautuneet keskusta-alueen liepeille ja ovat siten melko kaukana toisistaan. Kun keskustaa kehitetään viihtyisäksi, helposti lähestyttäväksi ja toimivaksi, se voimistuu erilaisten toimijoiden ja paikkojen linkkinä, turvallisenä ja innostavana risteyskeskenä. **Toimeliaisuutta keskusta-alueella tulee tukea ja rohkaista.** Erilaiset tapahtumat, tempaukset ja pop up -kulttuuri tukevat ihmisten kohtaamisia.

Autokaupungistuminen viittaa kehitykseen, jossa kaupungin rakenne kehittyy kohti autokaupunkien tyyppistä, henkilöautoliikennettä suosivaa rakennetta. (Kosonen 2007)

Keskusta-alueen elävyyden kehittymistä seurataan. Vuosina 2019 ja 2020 on teetetty keskustan elinvoimallaskenta. Koekäytössä on ollut myös anonymisoitua, mobiilidataan perustuvaa, tietoa keskustan elävyydestä ja keskustaan suuntautuvista ihmisvirroista. Yhdistelemällä näitä tuloksia, laadullisia mittareita ja kyselytutkimuksia, voidaan saada kokonaiskuva tilanteen kehittymisestä ja tulevien toimien vaikuttavuudesta.

Uudenkaupungin kaupallinen keskusta on kaksinapainen, toisaalta se keskittyy kivijalkakaupan osalta torin ympäristöön ja Alisellekadulle, toisaalta kaupan suuryksiköiden myötä Ketunkalliolle. Henkinen etäisyys näiden napojen välillä on fyysistä etäisyyttä suurempi. Ne ovat kaupunkiympäristöinä hyvin erilaisia. Toinen tukeutuu vahvasti historiaan ja perinteeseen, toinen taas on syntynyt autokaupungistumisesta ja kaupanalan suuryksiköiden ohjauksesta. **Voisiko tätä etäisyyttä kuroa yhteen?** Voisiko Ketukallion alueen ilmettä ja toiminnallisuutta kehittää kaupunkikeskustamaiseen suuntaan ottamalla paremmin huomioon myös muut liikkumis muodot kuin autot ja lisätä alueen viihtyisyyttä myös muilla keinoin. Ja voisiko näiden alueiden välisiä reittejä vahvistaa visuaalisesti ja toiminnallisesti. **Vastakkainasettelujen sijaan tulisi korostaa palvelevaa ja viihtyisää asiointikokonaisuutta**, jossa osien kehittäminen ei ole toisilta pois, vaan lisä yhteiseen pottiin.

Keskusta-alueen kaupalliseen houkuttelevuuteen vaikuttaa moni asia. Kulluttajien käyttäytymisen muutos, verkkokauppa ja keskustan ulkopuoliset peltomarketit ja kauppakeskukset heikentävät sitä osaltaan. Keskustoilla on toki muitakin funktioita ja muun houkuttelevuuden lisääminen vahvistaa aina myös kaupallista puolta. Megatrendeistä mm. väestön ikääntyminen on asia joka pitää keskustan palvelurakenteessa ja fyysisessä ympäristössä ottaa huomioon. **Lähes puolet uusikaupunkilaisista asuu 2 km säteellä torin kulmalta.** Asumisen kehittäminen ja vaihtoehtojen lisääminen tukevat kaupungin ydintä ja varmistavat kriittisen massan ja palveluiden säilymisen.

Kauppakeskukset ovat ryhtyneet profiloimaan itseään viihteen keskuksina ja kaupunkikeskustoissakin ravintoloiden ja ajanviettopalveluiden määrä on lisääntynyt. Kaupunkien ydinkeskustoissa päivittäistavarakaupan osuus on laskenut, mutta mm. kauppahallit tuntuvat elävän eräänlaista renesanssia. Erikoistuminen, kierrätys, lokaalisuus ja ekologisuus ovat trendejä, jotka tulevat todennäköisesti nostamaan aivan uusia toimijoita kaupunkikeskustojen valikoimaan.

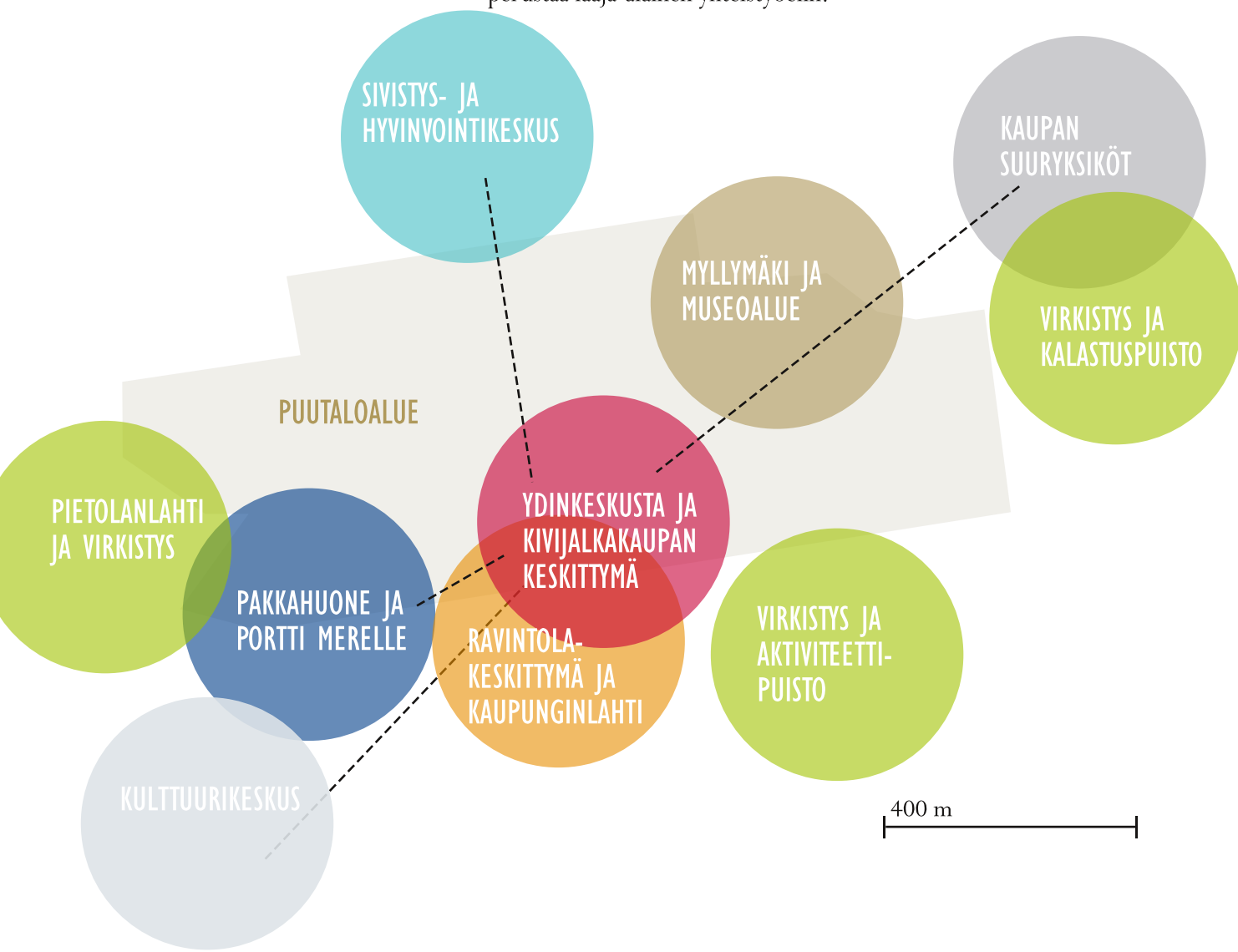
Kauppakeskukset nojaavaa pitkälti keskitettyyn managerointiin ja markkinointiin. **Voisiko kauppakeskusten toiminta-ajatuksilla saada uutta puhtia myös kaupunkikeskustan elävöittämiseen.** Paremmiin koordinoituihin tapahtumiin, yhteisiin markkinointiponnistuksiin sekä yhteiskehittäminen ovat elävöittämisen keskiössä. Tarpeen olisi myös miettiä yhteistyön kehittämistä organisaatiotasolla, joka ottaisi mukaansa kiinteistöjen omistajat, kaupungin toimijat, kauppiat, järjestöt ja muut toimijat, jotka järjestävät keskustassa toimintaa ja toimintoja. Malleja tähän löytyy niin kotimaasta kuin ulkomailtakin. **Keskustan kehittäminen tulisi nähdä laaja-alaisena ja sektorit ylittävänä toimintana.**

Uudessakaupungissa on meneillään keskustan osayleiskaavan päivitys. Laadittavana oleva kaava tulee kumoamaan keskeisen alueen osayleiskaavat vuosilta 1983 ja 1994 sekä osittain ranta-alueilla vuodelta 1994 olevaa Uudenkaupungin yleiskaavaa. Maailma on muuttunut noista vuosista hyvinkin paljon. **Osayleiskaavatyö tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen keskusteluun siitä mihin suuntaan keskusta-alueita halutaan kehittää.**

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Keskustan osayleiskaavatyö jatkuu
- >> Alisenkadun kehitystyön jatkaminen ja keskustan kaupunkitilan käsikirjan laatiminen.
- >> Keskustan kehittämisen yhteistyön uudelleen organisointi - keskustan kehittämissyhdystys tmv.
- >> Monikäyttötilojen luominen ja vahvistaminen
- >> Aktiviteettien ja toimintojen lisääminen sekä monipuolistaminen
- >> Keskustan saavutettavuus eri kulkumuodoilla ja sujuvien yhteyksien parantaminen. Keskustan liikenneselvitys ja p-paikat. Jalankulkukeskustan vahvistaminen.

Uudenkaupungin keskustasta voidaan hahmottaa erilaisia toiminnallisia keskittymiä, joilla on oma tehtävänsä. Toimintoja vahvistamalla ja toisaalta sekoittamalla saadaan aikaan mielenkiintoista kaupunkitilaa. Millaista kaupunkitilaa syntyy keskittymien väliin? **Keskittymien saavutettavuuteen ja reitteihin keskittymien välillä tulee panostaa.** Eri liikkumismuodot tulisi ottaa huomioon. Erityistarkkailussa tulisi olla kaupan suuryksiköiden linkittyminen muihin keskittymiin ja erityisesti ydinkeskustaan. Keskustan kehittämistä tulisi katsoa laajana kokonaisuutena ja sen kehittämiseen tulisi perustaa laaja-alainen yhteistyöelin.

2. KYLÄKESKUKSET JA MAASEUTU

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki:

*Taajamien ja kylien kehittämisen
ohjelman laatiminen ja
toteuttaminen*

Monipuoliset palvelut

Kaventuneet hyvinvointi-
erot

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki ja
imago

Kestävä kehitys

Kehittyvä yhteistyö

Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

Maaseudun palvelukeskusten: Kalannin, Lokalahden ja Pyhämaan kirkonkylien sekä pienempien kyläkeskittymien kehittämiseen tarvitaan koko kylä. **Kyläkeskusten voiman lähteenä ovat yhteisö ja paikalliset palvelut.** Jokaiselle maaseudun palvelukeskukselle tulisi luoda yhteinen viihtyisä keskipiste ja tukea maaseudulla ja saaristossa yhteisten virkistysreittien ja -paikkojen ylläpitoa ja syntyä. **Alueita tulisi kehittää asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita kuunnellen**, osallistuvan budjetoinnin kokeilujen ja vastaavien osallistavien menetelmien avulla.

Maaseudun kehittämiseen liittyy entistä vahvemmin myös kierto- ja bionalous sekä alkutuotannon jalostusasteen nostaminen ja tuotevalikoiden monipuolistaminen. Ilmastokestävä ruokajärjestelmä pitää sisällään niin vähäpäästöisen maataloustuotannon, kuin tuottajien toimeentulon ja luonnon monimuotoisuudenkin. **Uudestakaupungista on viime vuosina noussut useampia kiinnostavia lähiruokatuotteita**, jotka luovat työtä osaltaan maaseudulle. Jalostusasteen nostaminen tuo lisää työtä itse jalostukseen mutta myös jakeluun, myyntiin ja markkinointiin. Lähiruualla ja brändätyillä tuotteilla on kytköksensä myös matkailuun. Millä keinoin voisimme tuoda esille entistä näkyvämmiin ja kattavammin maaseutumme tuotteet, palvelut ja mahdollisuudet, maaseudun elämykset, harrastusmahdollisuudet ja yhteisöllisyyden?

Työtä ei tarvitse erikseen tuoda maaseudulle vaan maaseudulta käsin sitä voidaan luoda.

Alustatalous on taloudellista, sosiaalista ja yhteiskunnallista toimintaa, jossa olennaisessa asemassa ovat Internet-infrastruktuuri ja sen päälle rakennetut palvelut.

Moni suomalainen haaveilee maaseudulla asumisesta. Uudessakaupungissa tuon toiveen voi helposti toteuttaa. Lisääntyvät etätyömahdollisuudet ovat osa tämän unelman mahdollistamista. **Digitalisaatio, jakamistalous ja alustateollisuus eivät luo uutta vain pääkaupunkiseudulle.** Kysyimme Facebookin Digitalist Network Developers -ryhmässä miten ryhmän jäsenet näkevät digitalisaation vaikutukset maaseudulla. Vastauksissa nousi esiin se, että etätyö tai yrittäjänä toimiminen maaseudulla tarvitsee tuekseen hyviä verkkoyhteyksiä, varmaa sähköverkkoa, mahdollisia laadukkaita co-working tiloja, toimivaa logistiikkaa ja hyviä kulkuyhteyksiä. Uhkakuviakin nähtiin mm. kaupungistumistrendin johdosta maaseudulle jäävä asukaskanta on pieni ja sitä kautta rajallisesti koulutettu, mikä saattaa heikentää työllistymismahdollisuuksia ja esim. alustatalousyrittäjyyden edellytyksiä.

Tulevaisuudessa liikkumista ajatellaan yhä enemmän myös palveluna. Voisiko alustateollisuus jouduttaa yhä joustavamman palveluliikenteen kehittymistä ja mahdollistaa esimerkiksi kutsuohjattua joukkoliikennettä tulevaisuudessa myös Uuteenkaupunkiin? Toisaalta voitaisiinko palveluja laajemminkin tuoda kirjastoauton tapaan kyliin?

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Kartoitetaan kylien ominaispiirteet, jotka huomioiden kylien luontaisia vahvuuksia voidaan kehittää.
- >> Päivitetään kyläsuunnitelmat tälle vuosituhannelle hyödyntämällä apolin työvälineitä ja uutta Hyte- ja yhdistysohjelmaa
- >> Tuetaan kylien kehittämistä osallistavan budjetoinnin ja kumppanuuksien avulla
- >> Maaseudun elinkeinojen kehittäminen ja etätyömahdollisuuksien parantaminen
- >> Palvelukeskusten kehittäminen; Pyhämaan Telakanranta, Kalannin keskusta, Lokalahden keskusta

3. ASUMISVAIHTOEHTOJEN LISÄÄMINEN

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki
Monipuoliset palvelut
Kaventuneet hyvinvointi-
erot

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki ja
imago: *Asumisen tarjonnan ja
vaihtoehtojen monipuolistaminen
Uusien asukkaiden kotiutumisen
edistämistoimenpiteet*
Kestävä kehitys

*Laadukas ja kohtuuhintainen
asuminen on jokaisen kaupun-
gin toivelistalla. Miten tämä
toive voidaan toteuttaa?*

Menestyvät kaupungit tarjoavat monimuotoisuutta ja valinnanvaraa asumiseen, asukkaiden eri elämäntilanteet ja tarpeet huomioiden. Systemaattisella maapolitiikalla, kaavoituksella ja sekoittamalla asuinrakennustyyppisiä ja asuntojen hallintamuotoja, saadaan aikaan kestävyttä ja joustavuutta niin asuinalueille kuin koko kaupunkiin. Myös asuntojen muunneltavuus ja asuinympäristön esteetömyydestä huolehtiminen jo suunnitteluvaiheessa lisäävät alueiden kestävyttä.

Lisäämällä keskustan, taajamien ja kylien houkuttelevaa asuntotonttitarjontaa pidetään huolta alueiden elinvoimasta ja yhdyskunta- sekä palvelurakenteen kestävydestä. **Tonttitarjonnassa kannattaa ottaa huomioon erilaiset tarpeet ja siten kaavoittaa myös eri kokoisia tontteja eri tyyppisille alueille.** Esimerkiksi harrastukset tai työ voivat vaatia enemmän tilaa kuin mitä pienet ja tiiviisti kaavoitetut tontit mahdollistavat.

Yhdyskuntarakenteen hallitsemattomassa hajautumisessa on paljon riskejä. Tulevaisuuden haasteet, ilmastonmuutos, kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vain vahvistavat niitä. **Hajautumisella on myös olemassa olevia kylärakenteita ja -maisemia rapauttava vaikutus.** Uudessakaupungissa ei ole varsinaisia lähiöitä, vaan kaupunginosat kytkeytyvät toisiinsa läheisesti ja kaupunginosien välissä on mm. erilaisia vapaa-ajan vyöhykkeitä. Tätä hyväksi todettua mallia ei tulisi päästää hajoamaan.

*Uusikaupunki on puukau-
punki ja Hinku-kaupunki.
Ympäristöministeriön Puura-
kentamisen ohjelma (2016-
2022) pyrkii monipuolista-
maan ja kasvattamaan puun
käyttöä ja sen jalostusarvoa.
Miten puurakentamista ja sen
ympäriällä olevan ekosysteemin
kehittymistä voitaisiin Uudes-
sakaupungissa tukea?*

*Uuteenkaupunkiin on raken-
tunut uutta asumista aivan
viime vuosina autotehtaan
imussa. Kaupungissa joudut-
tiin tukeutumaan jopa mo-
duuliasuntoihin nopeassa
rakenemuutostilanteessa.*

Täydennys- ja lisärakentamista voidaan tehdä monin eri tavoin.

Rakennuksia voi jatkaa, laajentaa tai korottaa, ottaa käyttöön ullakkotiloja tai muuttaa tilojen käyttötarkoitusta. Kokonaan uutta rakentamista voidaan tehdä uuden kaavoittamisen lisäksi mm. tontteja lohkomalla tai samalle tontille rakentamalla. Rakennusten monikäyttöisyyttä voi lisätä esteettömyyteen tähtäävin toimin. Rakennusten ja tilojen esteettömyyden arviointiin ja suunnitteluun on olemassa erilaisia työkaluja. Rakennusten elinkaarta voidaan pidentää myös korjausrakentamisen avulla, muuttamalla tai monipuolistamalla käyttötarkoitusta.

Tulevaisuutta ajatellen, olisi hyvä tunnistaa erilaisia uusikaupunkilaisia asukastyyppejä ja heidän tulevaisuuden asumispreferenssejään.

Olli Nevalaisen gradussa (2020): *Valmet Automotiven autotehtaan työntekijät Uudessakaupungissa: muuttoliike, pendelöinti ja muuttohalukkuus Uuteenkaupunkiin*, tutkittiin miten Uusikaupunki voisi houkuttaa pendelöitsijöitä kaupungin vakituisiksi asukkaiksi. Yksi havainnoista oli se, että muuttohalukkuus on suurinta yksinasuvilla ja vasta vähän aikaan tehtaalla työskenneillä. Toki muitakin taustamuuttujia on, mutta varmistamalla riittävä asuntojen ja palvelujen saatavuus ja kohdentamalla markkinointia uusiin pendelöiviin työntekijöihin, on kaupungilla parhaat edellytykset onnistua haasteessa.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Täydennys- ja korjausrakentamisen edellytyksien parantaminen taajamissa
- >> Kaupunginosien ja kylien uudis- ja korjausrakentamisessa tulisi alueen ominaispiirteet ottaa huomioon
- >> Kettelin kyläkaavan toteutus ja Salmen puutarhakylän investorien etsintä
- >> Systemaattinen maapolitiikka ja harkitut laajentumisalueet
- >> Puurakentamisen edistäminen ja puurakentamisen ekosysteemin vahvistaminen

2012-

1980

1990-2010

1980

1970

1980-90

1940-60

1960

1855

1920-60

1940-60

1970

1965

2000

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

KAUPUNGIOSIEN KEHITTYMINEN VUODEN 1985 JÄLKEEN

Uudenkaupungin keskusta-alueen kaupunginosat ovat kehittyneet vyöhykkeittäin ytimen ympärille.

Oransseilla pisteillä on osoitettu alueita, joilla tutkitaan mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen ja uusiin hankkeisiin.

1. Tiiratorin alue: vuokrakerrostaloja
2. Salcompin viereiset peltoalueet: pienkerrostaloja
3. Janhuan alue
4. Pietolankadun vaikeasti rakennettavan alueen kehittäminen
5. Veneveistämön alue
6. Urheilukentän ympäristö
7. Salmen puutarhakylä

Ydinkeskustan osalta keskitytään hyvin paikkasidonnaisiin ratkaisuihin rakennus- ja tonttikohtaisesti.

4. VAPAA-AJAN ASUMINEN

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki
Monipuoliset palvelut:
*Asukas- ja asiakaspalautteen
hyödyntäminen palvelujen
kehittämisessä*

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki ja
imago: *Asumisen tarjonnan ja
vaihtoehtojen monipuolistaminen*
Kestävä kehitys: *Ympäristö,
ihminen ja talous otetaan
huomioon päätöksenteossa ja
toiminnassa*

Uudenkaupungin vapaa-ajan asuminen keskittyy pääosin meren äärelle. Uudellakaupungilla on 1484 km rantaviivaa. Suljettua, rakennettua ranta-viivaa on n. 50%. Rantarakentamista ohjataan yleiskaavassa ja yleiskaavaa pidetään ohjeena ranta-asemakaavaa laadittaessa ja muutettaessa. Ranta-asemakaava on yksityiskohtaisempi suunnitelma ranta-alueiden käytön ja rakentamisen järjestämisestä. Ranta-asemakaavan voi kunnan lisäksi laatia myös maanomistaja. Ranta-asemakaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Vapaa-ajan asumista sijoittuu myös maalais- ja kulttuuriympäristöihin. Vesistöjen äärellä kuin kulttuuriympäristöissäkin uudisrakentamisen tulisi sopeutua maisemaan ja vanhojen rakennusten joukoon. Rakennusjärjestys määrittää sopeuttamistoimet yksityiskohtaisesti. **Tavoitteena on säilyttää maiseman kauneus ja kulttuuriset arvot jälkipolville.** Vapaa-ajan asuntojen rakentamishjeet ja suositukset tulisikin koota yksin kansiin havainnollistavien esimerkkien kanssa. Tästä hyötyisivät niin vapaa-ajan asukkaat, kaupunkisuunnittelu kuin rakennusvalvontakin.

Tärkeää on varmistaa, että kaikille kaupunkilaisille säilyy luontevia reittejä ja pääsy järvien ja meren ranta-alueille. **Alueiden suunnittelussa tulee huomioida riittävän laaja vapaiden rantojen säilyminen eri puolilla kuntaa.** Kaupungin edustan retkeily- ja ulkoilualueiksi kaavoitetut saaret

tulisi säilyttää yleisessä virkistyskäytössä. Julkisia uimapaikkoja ja virkistys-alueita hyödyntävät myös vapaa-ajan asukkaat ja matkailijat.

Rakennusjärjestyksessä määritellään kriteerit lomarakennuksien muuttamisesta vakituiseen käyttöön. Määräyksillä pyritään varmistamaan mm. turvallisuus, veden saanti, ympäristön puhtaus, jätevesien käsittely, yhteiskuntarakenteen yhtenäisyys ja luontoarvojen säilyminen. Lomarakennuksen käyttötarkoituksen muutos vaatii ensin poikkeamisluvan ja sen jälkeen rakennusluvan. Käyttötarkoitusten muutostrendiä ajaa eteenpäin loma-asuntojen koon kasvaminen, varustelutason nousu ja mm. etätyömahdollisuuksien lisääntyminen.

Monipaikkaisuus lisääntyy ja vapaa-ajan asumisen käsite hämärtyy. Työaika sirpaloituu, moni yhdistää lomaa ja työtä. Voidaan perustellusti kysyä missä asukas oikeastaan asuu ja mikä hänen kotipaikkansa on? Kaksoiskuntalaisuus on ollut esillä viime vuosina, mutta tällä hetkellä ei ole viitteitä, että asian selvitystä valtiovallan taholta jatkettaisiin. Joskin korona-pandemia on nostanut asian jälleen keskusteluun. Paras tapa panostaa omiin vapaa-ajan asukkaisiin on lisätä heidän osallistumistaan ja vaikutusmahdollisuuksiaan kaupungin omin keinoin.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Vapaa-ajan asukkaiden osallistamista eri keinoin suunnitteluun ja ideointiin jatketaan
- >> Vapaa-ajan asuntojen rakentamisohjeet ja suositukset ns. yksiin kansiin
- >> Vapaiden rantojen säilyminen eri puolilla kuntaa
- >> Kaupungin edustan retkeily- ja ulkoilualueiksi kaavoitetut saaret säilytetään virkistyskäytössä myös jatkossa

5. LIIKKUMISEN JA JOUKKOLIIKENTEEN KEHITTÄMINEN

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki
Monipuoliset palvelut
Kaventuneet hyvinvointierot

Hallittu kasvu

Monipuolistuva ja kasvava
elinkeinotoiminta: *Sujuvat
liikenne- ja joukkoliikenneyhteydet*
Kestävä kehitys: *Ympäristö,
ihminen ja talous otetaan
huomioon päätöksenteossa ja
toiminnassa*

*Viidennes Suomen päästöistä
tulee liikenteestä.*

Liikenne on tulevaisuudessa suurten muutosten edessä. Osa muutoksista voi tapahtua nopeastikin teknologian kehittymisen ja uusien ratkaisujen vuoksi. **Uusikaupunki ja hyvin pitkälti myös koko Suomi nojaa vielä vahvasti yksityisautoiluun niin kulutustottumusten kuin maanteellisten realiteettienkin vuoksi.** On kuitenkin arvioitu, että tuleville sukupolville auton omistaminen ei ole enää siinä määrin itsensä ilmaismista kuin mitä se on ollut aiemmin. Mihin suuntaan kehitys kulkeekaan, ihmisten tarve päästä paikasta toiseen mahdollisimman vaivattomasti ja sujuvasti ei katoa.

Liikkumisen kehittämistä ei saisi nähdä ainoastaan uutena liikenneinfra, vaan on kyettävä hahmottamaan suurempia kokonaisuuksia. Mistä liikkumisen tarpeessa on kysymys ja miten se voidaan parhaiten kussakin tilanteessa ratkaista? Liikkuminen on oleellinen osa arjen hallintaa ja liikkumistarpeet ovat muuttuvia. Tieverkoston kunnossa-pito eri vuodenaikoina, nykyisen liikenneverkon käytön tehostaminen ja eri kulkutapojen monipuolistaminen tulisi olla tavoitteena, ennen kuin aivan uusia investointeja tehdään.

Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet ovat tärkeitä hyvin monella tapaa. Liikkuminen kävellen ja pyöräillen edistää terveyttä. Liikkuminen mahdollistaa myös sosiaalista vuorovaikutusta ja elävät kaupunkitilat lisäävät

Uudenkaupungin junarata sähköistetään vuonna 2021. Rata on teollisuuden käytössä. Radan sähköistys mahdollistaa myös henkilöjunaliikenteen avaamisen uudelleen, mikäli edellytykset sille täyttyvät. Näitä edellytyksiä voivat olla mm. tase- ja investointien määrän vähentäminen, laiturien rakentaminen ja radan tason nosto 60 km/h ylöspäin.

Varsinais-Suomen liitto on tehnyt selvityksen radan henkilöliikenteen kysyntäpotentiaalista.

turvallisuuden tunnetta ja luonnollista valvontaa. **Hyvät yhteydet ovat myös tasa-arvokysymys**, kaikilla väestöryhmillä ei välttämättä ole autoa käytettävänä. Lähipalvelujen saavutettavuus ikääntyneille ja lasten itsenäinen toimiminen arjen ympäristöissä mahdollistuu, kun suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon erilaiset käyttäjät ja kuluttajat. Uudet kylätiemallit ovat oivia esimerkkejä siitä, miten myös maaseudulla jalankulkijat ja pyöräilijät voidaan huomioida entistä paremmin.

Joukkoliikenteen järjestäminen vaatii joukkoja, mutta tulevaisuudessa mm. alustatalous saattaa tuoda ratkaisuja myös harvempaan asuttujen seutujen palveluihin. Myös eri liikkumistapojen ja palveluntuottajien muodot matka- ja kuljetusketjut ovat tulevaisuutta. Sähköautot ja biokaasuautot tulevat yleistymään. Kaupungin on hyvä miettiä jo etukäteen näiden tarvitseman infran edellytyksiä.

Pyöräily on myös nouseva trendi ja sen lisääntyminen nostaa mm. pyöräteiden kunnossapidon ja huollon merkitystä ja tulee lisäämään tarvetta mm. liityntäpysäköinnille, pyöräparkeille ja -telineille. Sujuvien ja katkeilemattomien yhteyksien luominen kävelylle ja pyöräilylle etenkin taajama-alueilla sekä talvipyöräilyn olosuhteiden huomioiminen takaavat enemmän askelia - liikettä -arkeen.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Palveluliikenteen kokeilu keskusta-alueella ja kokeilusta saatujen tulosten hyödyntäminen
- >> Pyöräilyn ja kävelyn edistämishjelman luominen osana Hyte-työtä
- >> Turvallisen ja sujuvan liikumisen turvaaminen
- >> Sähköautojen ja biokaasuautojen tarvitseman infran edellytysten selvittäminen ja luominen
- >> Henkilöjunaliikenteen edellytysten ja vaatimusten selvitys

6. VIHERALUE- JA SINIVERKOSTOT

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki:

*Kaupunkilaisten kohtaamispaik-
kojen kehittäminen*

Kaventuneet

hyvinvointierot:

Harrastus-, liikunta- ja

*kulttuuripalvelujen vaihtoehtojen
kehittäminen ja markkinointi*

Hallittu kasvu

Kestävä kehitys: *Ympäristö,*

ihminen ja talous otetaan

huomioon päätöksenteossa ja

toiminnassa

Kehittyvä yhteistyö

Avoin viestintä ja

kuntalaisyhteydet

Uudenkaupungin keuhkot ja suonet - viher- ja vesialueemme. Uudenkaupungin viheralueverkosto nivoo yhteen puistot, virkistysalueet, lähimetsät, kun siniverkosto taas sisältää vesialueet, pienvedet ja rakennettujen alueiden hulevedet. **Näillä verkostoilla on valtava merkitys virkistyk- sessä, liikkumisessa, melun suodatuksessa ja hiilidioksidin sitoutumi- sessa.** Verkostojen merkitys myös paikallisille elinkeinoille on kiistaton.

Uudessakaupungissa keskusta-alue kaipaa tuekseen puustosuunnitelmaa. Eri-ikäisrakenteinen, jatkuva kasvatus, takaa sen, että puustoa on aina riit- tävästi meluntorjuntaan sekä tukemaan hulevesien hallintaa. Profiilinnos- toa kaipaa myös Myllymäen arboretum ja muut keskusta-alueen puistot ja Velhoveden reitti ja Sirppujoki. **Kyse ei ole niinkään uusien paikkojen rakentamisesta, kuin jo olemassa olevien paikkojen käytön ja arvos- tuksen lisäämisestä.** Arvostuksen lisäämiseen tähtäävä toimi olisi myös luonto- ja maisemaselvitysten vieminen Uudenkaupungin paikkatietoon ja sitä kautta kaikkien luettaviksi.

Uudellakaupungilla voisi olla edellytykset myös kansallisen kaupunkipuis- ton perustamiselle. Mikään ei ainakaan estä tekemästä sen suuntaista systemaattista työtä puistojen ja virkistysaluiden eteen. Viestinnällä ja markkinoinnilla, kotisivujen rakenteellisella uudistamisella ja erilaisten

www.ymparisto.fi/velmu
Vedenalaisen meriluonnon
monimuotoisuuden inven-
tointiohjelma VELMU kerää
tietoa vedenalaisten luonto-
tyyppien, lajien ja niiden
muodostamien yhteisöjen
esiintymisestä Suomen meria-
alueilla. Voit tarkastella tulok-
sia myös kartalla.

Epävirallinen Makeanve-
denaltaan syvyyskartta löytyy
karta.uki.fi -sivustolta, myös
Natura- ja luonnosuojelu-
alueet kartalla löytyvät
samasta osoitteesta.

teemakarttojen julkaisulla sekä virkistyskohteiden ja -reittien opastuksen lisäämisellä päästäisiin jo hyvään alkuun.

Varsinais-Suomen liitossa on meneillään Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakunta-kaavan laadinta. Kaava käsittelee luonnonarvoja, virkistystä, matkailua sekä luonnonvaroja. **Uudenkaupungin viheralue- ja siniverkostot hyötyisivät laajasta kokonaiskuvasta ja eri ohjelmien ja yksittäisten kehittämishankkeiden vaikutusten arvioinnista.** Apoli, Hyte, liikkumishjelma, kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelma, matkailuohjelma kytkeytyvät vahvasti ympäristöömme ja luontoon. Ajantasainen tilannekuva ja kehittämisen selkeät suuntaviivat auttavat kaikkia hallinnonaloja toimimaan ympäristön parhaaksi.

Taajama-alueella sijaitsevat metsät ovat merkittävä osa Uudenkaupungin kaupunkiluontoa ja maisemakuvaa ja ne tarjoavat monenlaista hyvinvointia asukkaille ja kaupungissa vieraileville. Taajamametsällä tarkoitetaan asutuksen keskellä tai välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa metsää. Taajamametsää on Uudessakaupungissa yli tuhat hehtaaria. Vuonna 2020 aloitetussa taajamametsien kunnossapitoluokituksessa kuvataan taajamametsien yleisilmettä, käyttötarkoitusta ja kunnossapidon ja hoidon laatutasoa.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Esteettömän luontopolun rakentaminen ja kosteikon toteutus Kasarminlahdelle
- >> Keskusta-alueen puustosuunnitelma ja Myllymäen arboretumin merkityksen nosto
- >> Taajamametsien kunnossapitoluokituksen toteuttaminen ja Hiun hulevesipuiston perustamisen edellytysten tutkiminen
- >> Selkämeren kansallispuiston ja Velhoveden hyödyntäminen matkailun vetonauloina
- >> Puistojen ja virkistysaluiden konseptointi ja brändäys
- >> Luonto- ja maisemaselvitysten yms. vieminen paikkatietoon ja tiedottamisen lisääminen

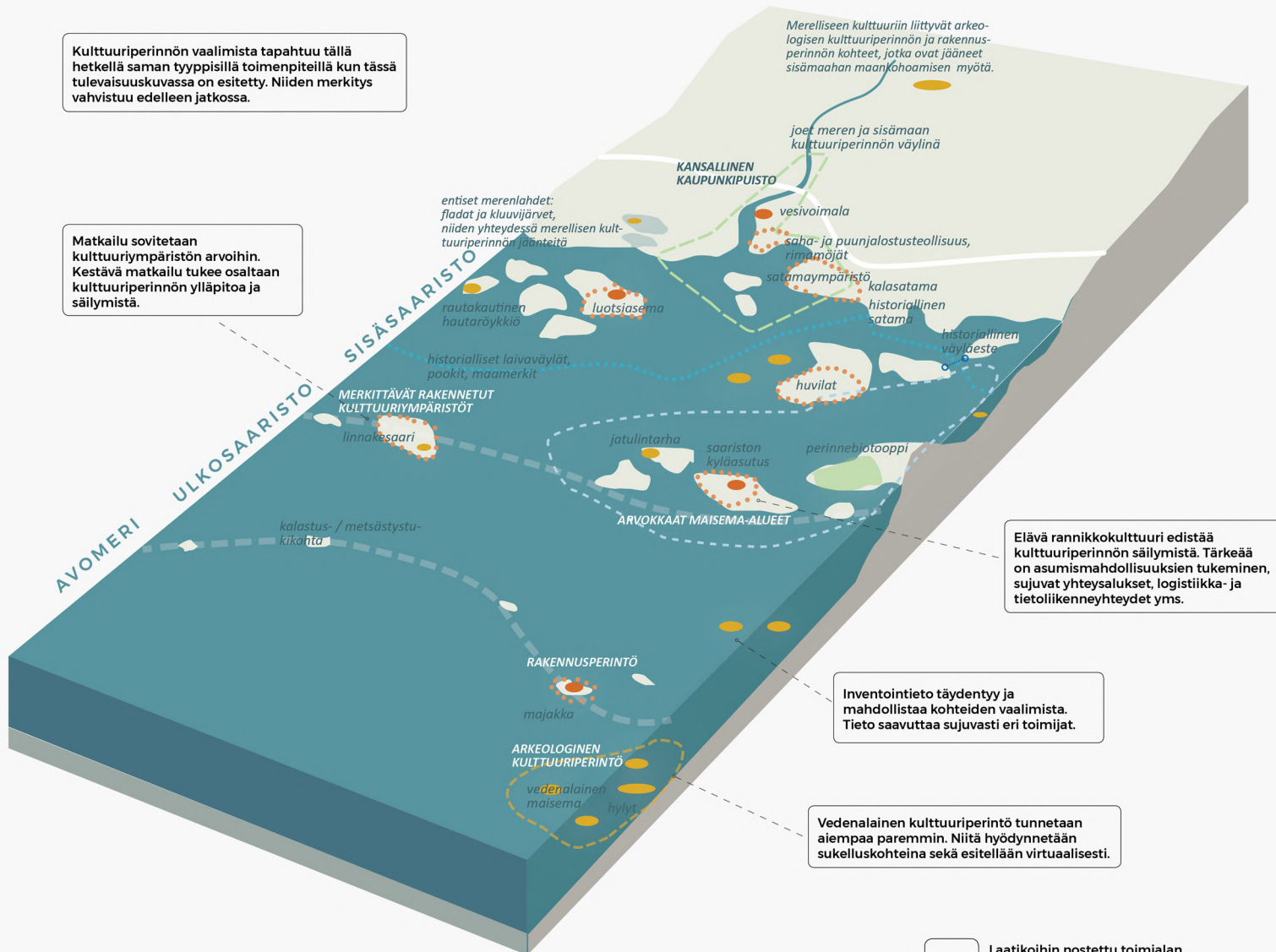
SUOMEN MERIALUE- SUUNNITELMA 2030

Uudenkaupungin edustan saaristovyöhyke on Selkämeren laajimpia. Geologisilta ja ekologisilta ominaisuuksiltaan saaristo kuuluu osin eteläiseen Selkämereen ja osin Saaristomereen. Suomen aluevedet ja talousvyöhykkeen kattava, maankäyttö- ja rakennuslain mukainen

Kulttuuriperintö 2030

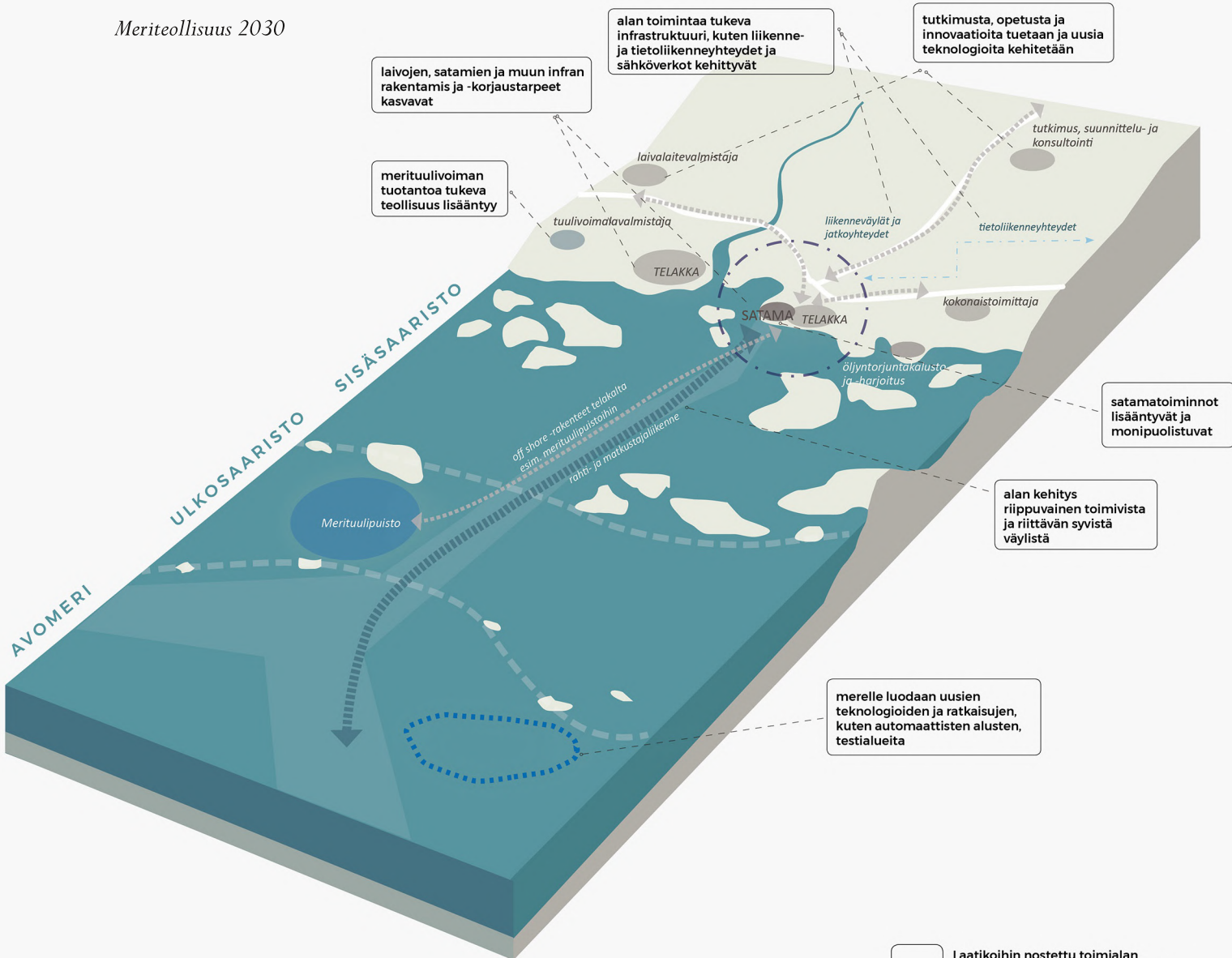
Kulttuuriperinnön vaalimista tapahtuu tällä hetkellä saman tyyppisillä toimenpiteillä kun tässä tulevaisuuskuvassa on esitetty. Niiden merkitys vahvistuu edelleen jatkossa.

Matkailu sovitetaan kulttuuriympäristön arvoihin. Kestävä matkailu tukee osaltaan kulttuuriperinnön ylläpitöä ja säilymistä.

merialuesuunnitelma on hyväksytty vuonna 2020. Aukeaman tiekartat ovat osa tätä merialuesuunnitelmaa. Tiekartat on luotu yhdeksälle eri toimialueelle; matkailu ja virkistys, energia, merilogistiikka, kalastus- ja vesiviljely, sininen bioteknologia, meriteollisuus, kaivannaiset, luonnonsuojelu- ja hoito sekä kulttuuriperintö.

Meriteollisuus 2030

Laatikoihin nostettu toimialan keskeisiä kehityssuuntia merialueilla

7. RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Hyvä elämä
Viihtyisä kaupunki

Hallittu kasvu

Kestävä kehitys: *Ympäristö, ihminen ja talous otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa*

Kehittyvä yhteistyö

Avoin viestintä ja kuntalaisyhteydet

Uudellakaupungilla ja sen liitoskunnilla on monipolvinen historia ja sen seurauksena myös rakennetussa kulttuuriympäristössä on paljon merkityksellisiä paikkoja. Monesti sanotaan, että kestävä käyttö on rakennetun kulttuuriympäristön paras suojelija. Ohjauksen ja neuvonnan sekä yleisesti tiedon lisääminen aiheesta auttavat säilyttämään ainutlaatuisen perinnön myös jälkipolville. Rakennusjärjestyksessä annetaan määräyksiä myös maisemallisesti merkittävillä alueilla rakentamisesta.

Uudenkaupungin rakennuskannan inventoinnit on pääosin tehty ja ne kattavat keskustan lisäksi niin saariston kuin kylienkin rakennukset. Alueinventointeja jatketaan tarpeen mukaan esim. kaavoitusprosessien yhteydessä. Uudellakaupungilla on puutaloalueen lisäksi useampia valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Niihin voi tutustua museoviraston sivuilla www.kyppi.fi ja www.rky.fi.

Uudenkaupungin historiallinen keskusta on kooltaan n. 69 neliökilometriä ja pitää sisällään yli 40 puutalokorttelia ja noin 600 puutaloa. **Puutalokorttelit ovat maamme parhaiten säilyneitä ja edustavimpia empiren puukaupunkialueita**, vaikka perinteisestä puukaupungin mittakaavasta piittaamaton uudisrakentaminen rikkoi erityisesti 1960- ja 1970-luvuilla osan kaupunkikeskustasta. Suojeluun tähtäävä asemakaava laadittiin 1980-luvulla.

Muinaismuistot.info
-sivustolta löytyvät:

Muinaisjäännösrekisteri
Rakennusperintörekisteri
Maailmanperintökohteet
Valtakunnallisesti merkittävät
rakennetut kulttuuriympäristöt

Nykyään puukaupunkeja ei suoranaisesti uhkaa purkamisen, vaan rakennuskannan laadulliset muutokset ja kaupunkirakenteen köyhtyminen.

Uudenkaupungin historillisessa keskustassa, ruutukaava-alueella, asuu n. 1400 uusikaupunkilaista. Puutaloalueen rakentajan opas olisi hyvä päivittää ja saattaa myös sähköiseen muotoon. Kymmeniä vuosia vanha opas on jäänyt ajastaan jälkeen eikä vastaa esimerkiksi ilmalämpöpumppujen ja aurinkopaneelien sijoittamista koskeviin kysymyksiin. Ruutukaava-alue kuuluu lisäksi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaan kiinteään muinaisjäännökseen. Mikäli ruutukaava-alueen kaupunkiarkeologisen inventoinnin 1-luokkaan tai 2-luokkaan määritetyillä tonttialueilla tai katualueilla tehdään maaperää kajoavia rakennustöitä tulee rakentajan ottaa etukäteen yhteyttä kaupunkisuunnitteluun tai Varsinais-Suomen maakuntamuseoon.

Kaupungin vuosittaisessa matkailukyselyissä puutaloalue, vanhat rakennukset ja kaupunginlahden ranta makasiineineen nousevat meren ohella kärkisijoille kysyttäessä mikä on parasta Uudessakaupungissa. **Kulttuuriympäristöt ovat matkailun vetovoimatekijöitä ja voimavaroja.** Matkailua tulee rakentaa kestävästi, luonto- ja kulttuuriympäristöjä arvostaen.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Ohjauksen, neuvonnan ja tiedon lisääminen
- >> Alueinventointeja jatketaan tarpeen mukaan esim. kaavoitusprosessien yhteydessä
- >> Hoitosuositukset - puutaloalueen rakentajan opas päivitetään. Samalla kootaan yhteen myös muita arvokkaita alueita ja rakennuksia koskevat rakennusohjeet
- >> Rakennusvalvonnan kanssa jatketaan työtä esteettisten ja kaupunkikuvallisten näkökohtien huomioimiseksi rakentamisessa

8. VIIHTYISYYDEN LISÄÄMINEN JA KOHTAAMISPAIKAT

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki:

*Kaupunkilaisten kohtaamispaik-
kojen kehittäminen*

Monipuoliset palvelut:

*Monipuolisten palvelujen
määrittely ja kehittäminen*

Kaventuneet hyvinvointi-
erot: *Harrastus-, liikunta- ja*

*kulttuuripalvelujen vaihtoehtojen
kehittäminen ja markkinointi*

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki ja
imago

Kehittyvä yhteistyö

Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

Viihtyisyys lisää alueen käyttöä, alueen lisääntynyt käyttö lisää elävyyttä ja elävyys lisää turvallisuuden tunnetta. Lopultakin kyse on ihmisistä ja ihmisten kohtaamisista. **Monimuotoiset ja erilaisten ihmisten kohtaamiset lisäävät alueen elinvoimaa, vaikuttavat toimeliaisuuteen, luovuuteen ja innovaatioihin.** Vaikka tässä on vedetty mutkat suoriksi, pääperiaatteiltaan viihtyisyyden lisääminen johtaa elävyyteen. Viihtyisyydellä on siis väliä, syvempääkin tarkoitusta kuin sirkushuvien järjestäminen kansalle.

Viihtyisä, vihreä ympäristö kannustaa liikkumaan, vaikka ihminen ei olisi-kaan erityisen kiinnostunut kuntoliikunnasta. **Tutkimusten mukaan hyvin suunniteltu kaupunkiympäristö tukee arkiliikkumista.** Kodin lähiympäristöllä on suuri merkitys siihen, lähteekö esimerkiksi ikääntynyt ulos kävelemään. Turun kaupunkitutkimusohjelman katsauksen mukaan kaupunkikeskusta on myös ylivoimaisesti paras ostosympäristö ikääntyneille, koska se tarjoaa samalla ulkoilun, virkistäytymisen ja sosiaalisten kohtaamisten mahdollisuuksia.

Kun asukkaiden päivittäiset rutiinit ja reitit, asuminen, työ, harrasteet, leikkipuistot ja palvelut suunnitellaan risteäviksi, edistää se spontaaneja kohtaamisia ja arjen liikkumista myös jalkaisin ja pyörällä. Paikkojen viih-

tyisyys hidastaa kulkua ja lisää viipymää. Ihminen jää katsomaan mielenkiintoisia yksityiskohtia sen sijaan, että hurauttaisi autolla kiireen vilkkaa ohitse. Demokatu -kokeilun aikana kaupunki sai palautetta ihmisiltä niin kadulla kuin kyselytutkimuksessakin siitä, että aktiviteetit, erilaiset levähdyspaikat ja tapahtumat lisäsivät keskustan alueella vietettävää aikaa ja justeluhetkiä myös tuntemattomien kanssa.

Ajanmukaiset ja toimivat liikunta- ja kulttuuriympäristöt, mukavat leikki-
puistot ja houkuttelevat oleskelualueet lisäävät ihmisten kohtaamisia ja kaupunkien pitovoimaa. **Pehmeät vetovoimatekijät saavat ihmiset viihtymään ja kiintymään alueeseen.** Näillä tekijöillä on merkitystä uusien asukkaiden kotiutumiseen ja myös matkailijoiden kokemuksiin kaupungista.

Viihtyisyyden kokemukseen liittyy myös paikkojen kunnossapito, siisteys, toimivuus sekä valaistus ja esteettömyys. Kaupungin ilmapii-
rillä, tunnelmalla ja mukavuudella on vaikutusta kaupungin vetovoimaan. Taiteella on myös paikkansa rakennetussa ympäristössä. Julkisissa projekteissa tulisi ottaa käyttöön prosentti taiteelle -periaate, jossa rakennushankkeen määrärahasta prosentti suunnataan taiteelle.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Monikäyttötilojen luominen, kohtaamispaikkojen ylläpito ja luominen
- >> Sisäntuloväylien ja risteyspaikkojen kehittäminen
- >> Viihtyisyyttä ja turvallisuutta lisäävät valaistussuunnitelmat
- >> Viihtyisyyden ja turvallisuuden mittaamisen kehittäminen - Hyte yhteistyö
- >> Yhteisöllisyyteen panostaminen ja osallistavat menetelmät julkisia paikkoja kehitettäessä
- >> Prosentti taiteelle -periaate

9. MATKAILUN JA VAPAA-AJAN KOHTEIDEN KEHITTÄMINEN

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki
Monipuoliset palvelut
Kaventuneet hyvinvointi-
erot: *Harrastus-, liikunta- ja
kulttuuripalvelujen vaihtoeh-
tojen kehittäminen ja markki-
nointi*

Hallittu kasvu

Vetovoimainen kaupunki
ja imago: *Matkailun
kehittämissohjelma*
Kestävä kehitys: *Ympäristö,
ihminen ja talous otetaan
huomioon päätöksenteossa ja
toiminnassa*

Laadukas rakennettu ympäristö, arvokas kulttuuriympäristö, empire-tyylinen puutalokeskusta, kylät ja luonnonympäristö antavat mainiot puitteet matkailun monipuoliselle kehittämiselle. **Hyvin hoidetut viheralueet, lähiliikuntapaikat ja -puistot, retkeilyreitit ja virkistysalueet tukevat asukkaiden viihtyvyyden lisäksi matkailua.** Ne toimivat tapah-
tumaympäristöinä, ryhmäretkien pääkohteina ja omatoimimatkaileijoiden houkuttimina.

Uudessakaupungissa on hienot lähtökohdat, mutta **olemassa olevat reitit, liikunnan ja vapaa-ajan paikat kaipaavat monin paikoin peruskorjausta ja loppusilausta.** Kaupungissa on kiinnostavaa historiaa ja muinainen Kalanti mainitaan kirjallisissa lähteissä jo vuonna 1316. Paikallisten, olemassa olevien vahvuuksien ja niistä kumpuavien palveluiden ja tuotteiden nostaminen matkailun kärjeksi luo kestävän kivijalan, joka voi kuitenkin ottaa huomioon ohimenevätkin trendit. Lähiruoka- ja lähipalvelut kiinnostavat matkailijoita.

Vapaa-ajan puitteiden kehittäminen voisi hyötyä Power of 10+ ajattelusta, joka on voittoa tavoittelemattoman organisation, Project for Public Spaces, kehittämä metodi. Kiteytettynä kaupungista valitaan 10+ matkailukohdetta, -reittiä tai aluetta, jokaisesta kohteesta valitaan 10+ paikkaa ja näistä

Matkailussa korostuu nyt lähimatkailu, Staycation, kestävä kehitys, live like a local -ajattelu, luontomatkailu, retkeily, omatoimimatkailu sekä muutosmatkailu. Muutosmatkailussa haetaan joko henkistä tai fyysistä starttia muutokselle.

Autotehtaan kiitäessä Fast lane to Future Vehicles -baanaa, voisi kiireettömyyttä ja mutkattomuutta korostava kaupunkiasenne luoda sille hyvän vastaparin.

paikoista nostetaan esille tai niihin kehitetään 10+ aktiviteettia. **Power of ten -ajattelu auttaa hahmottamaan paikkoja uudella tavalla ja kehittämään niitä sopivassa mittakaavassa.** Ehkä kyse onkin vain reitin varrelle pystytettävästä kylävässasta, joka mahdollistaa pitemmänkin pyöräreitien ajamisen maaseudulla tai opaskylttien uusimisen, jotta reitille uskaltuu ilman navigaattoria.

Uudessakapungissa on vuosia puhuttu slowfoodista ja Cittaslow-liikkeestä. Cittaslow on 262 kaupungin muodostama Italiassa perustettu kansainvälinen verkosto, joka korostaa elämisen hyvyttä ja kestäväää kehitystä. Tällä hetkellä Suomesta verkostoon kuuluu vain Kristiinankaupunki. Cittaslow voisi toimia kokoavana kattoteemana, joka tukee Uudenkaupungin omia tavoitteita ja sillä on myös markkinoinnillista ulottuvuutta. Cittaslow ideologian keskiössä on asukkaiden elämänlaadun parantaminen hyvin monialaisesti. **Meillä on jo paljon olemassaolevaa hyvää.** Uudenkaupungin palvelut, ketjuihin kuulumattomat pienet putiikit ja kiinnostavat ravintolat sekä perinteikkäät nähtävyydet tukevat ajatusta. Tapahtumat ovat mittakaavassaan, teemoissaan ja sympaattisuudessaan osuvia, kuten mm. lauantaiset teematoripäivät ja iltatorit, Venetsialaiset, Puupaatei pakkahuoneel ja Uudenkaupungin vanhat talot -tapahtumat, Karjurock ja Minifarmi osoittavat.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Apoli ja uudet matkailu-, hyvinvointi- ja liikkumisohjelmat edistävät osaltaan matkailun ja kuntalaisten vapaa-ajanpuutteiden ja -palvelujen kehittymistä
- >> Saaristoon ja maaseudulle sekä mereltä maalle suuntautuvan (mm. vierassatama ja -laiturit) matkailun edellytysten parantaminen
- >> Leirintäalueen ja matkailuautoparkkien kehittäminen ja sesongin pidentäminen
- >> Power of 10+ metodin ja mahdollisesti myös Cittaslow -verkoston hyödyntäminen matkailupaikkojen kehittämisessä

POWER OF 10+ ESIMERKKI

Alue tai teema:

Virkistysreitit kaupunkialueella

Paikat:

**Kaunisrannan ja Santtiorannan
reitti**

Aktiviteetit: >>

**Pelaa rantalentopalloa
Osta jäätelö kioskista**

Ihaile auringonlaskua

Syö eväitä rantakalliolla

Katsele lintuja

Kävele rantapolkua

Vuokraa kanootti

Pulahda uimaan

Telттаile

Vuokra saunavuoro

MÄÄRÄNPÄÄNÄ UUSIKAUPUNKI

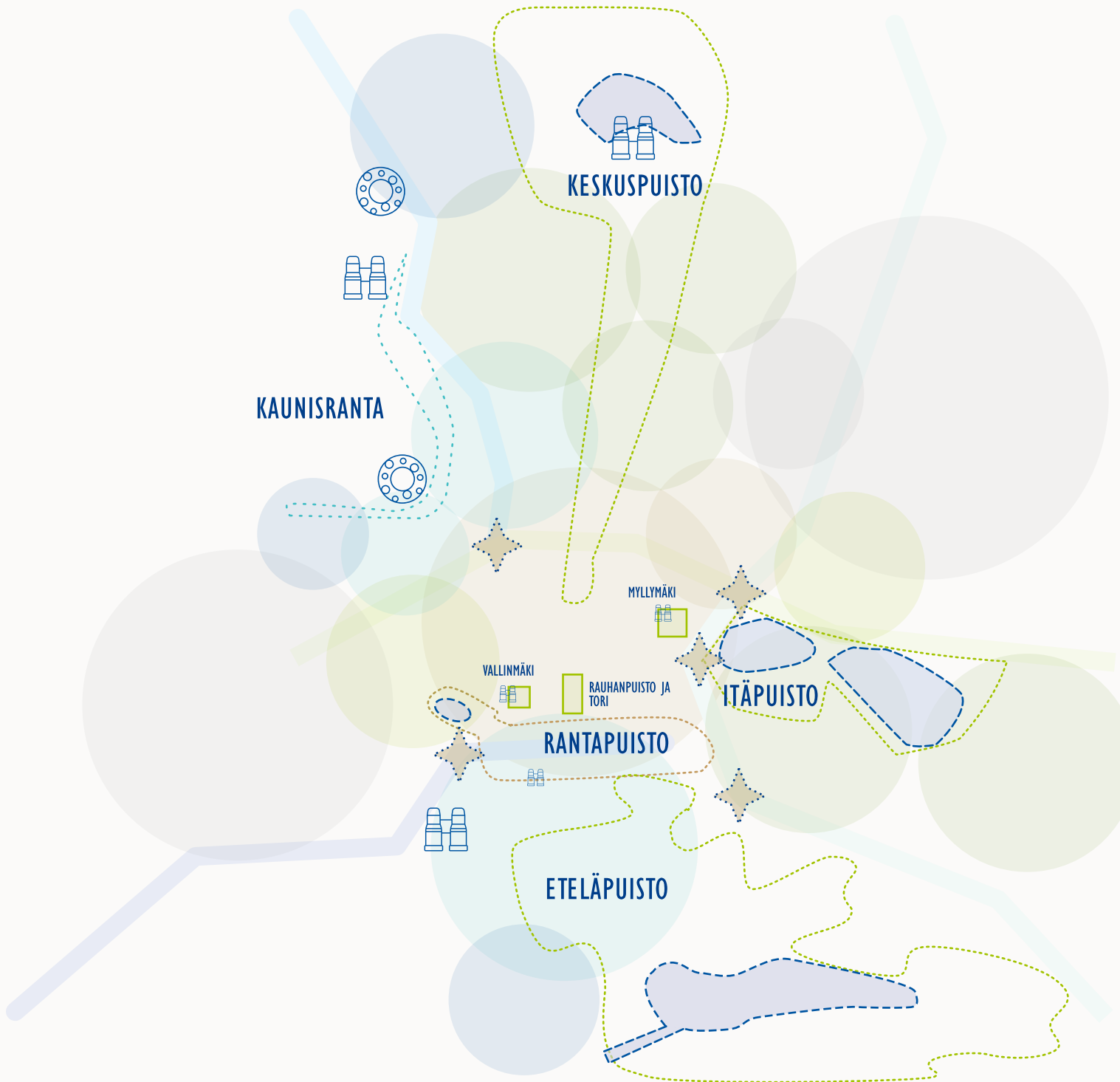
LOMALLA.
KOTONA.
KYLÄSSÄ.
MEILLÄ.

Kotilomalla katse käännetään paikallisiin nähtävyyksiin ja virkistysalueisiin. Kiireen voi pakata lentolaukkuun ja toivottaa sille hyvää matkaa. Kotilomaa voi viettää vaikka joka päivä. Tee patikkaretki lähiluontoon, fillaroi maatilaa myyntipisteelle tai piipahda paikallismuseoon.

Nykyään myös matkailijat haluavat tuntea elävänsä kuin paikalliset. Live like a local. Turistimagneettien rakentamisen sijaan voidaan kehittää ja korostaa asukkaillekin tärkeitä tapahtumia, kulttuurikohteita, lähivirkistys-alueita ja liikuntamahdollisuuksia niin, että myös matkailija niissä viihtyy ja virkistyy. Monipaikkaisessa elämässä paikkojen välinen kilpailu kasvaa.

Kun kyläily kavereilla ja naapureilla on vähentynyt, julkisten paikkojen merkitys ihmisten kohtaamisessa vain korostuu. Olenko tervetullut? Ovatko julkiset tilamme kutsuvia ja houkuttelevatko ne viipymään pitempään?

Esittelevätkö uudet asukkaamme Uuttakaupunkia sukulaisilleen ja ystävilleen meidän Ugina? Meidän Myllymäki, meidän uimarannat... Vai tuntuvatko yhteiset julkiset paikkamme jonkun muun omilta? Miten rakennamme yhteisöllisyyttä, me-henkeä? Onko meillä kylähenkeä?

VAPAA-AIKA KARTALLE

merkittävä
risteysalue

uimaranta

järvi /lahti

puisto

pienemmät
kaupunkipuistot

Kaunisrannan
rantareitti

Kaupunginlahden ja
Pietolanlahden
rantapuisto

näköalapaikka

Viedään vapaa-aika kartalle. Kehitetään erilaisia aktiviteetti- ja teemakarttoja sekä vinkkejä yhdessä asukkaiden kanssa. Uudenkaupungin loistavat puitteet harrastaa ja viettää vapaa-aikaa ansaitsevat tulla esille ja tietoisuuteen. Esimerkiksi ulkoilualuiden kehittäminen olisi hyvä aloittaa jo olemassa olevien resurssien kartoituksesta ja konseptoinnista. Konseptoidusta kokonaisuudesta viestiminen on helpompaa.

Millainen olisi koiraharrastajan kartta, entä lapsiperheen omatoimipuuhien kaupunki, millaisia reittejä löytyisi siltabongarille? Mitä kaikkea ns. Eteläpuistossa voi harrastaa? Kuka nyt ei haluaisi löytää Kaunisrantaa? Millainen on Uudenkaupungin palvelujen kaupunki?

Ihmisten kaupungin kartasta saattaisi löytyä niinkin tehoavia paikkoja kuin kaunein auringonlasku, hyppykivi, ensisuudelma, maitohappomäki, satumetsä, maistuvin pulla, hiljainen hetki tai mökkitie...

Teemakarttoja esim.

SHOPPAILUPAIKAT

RISTEYSALUEET

MUINAISMUISTOT

MAAMERKIT

HILJAISET PAIKAT

TAIDE

SAAPUMISREITIT

PELTOAUKEAT

KULTTUURIKOhteet

LEIKKIPUISTOT

KUNTOPOLUT

KYLÄRAITIT

VIRKISTYSVEDET

KOHTAUSPAIKAT

HENGAILUMESTAT

NÄKÖALAPAIKAT

KAUNEIMMAT RAKENNUKSET

10. ELINVOIMA JA ELINKEINOT

Hyvä elämä

Viihtyisä kaupunki
Monipuoliset palvelut
Kaventuneet hyvinvointi-
erot

Hallittu kasvu

Monipuolistuva ja kasvava
elinkeinotoiminta:

Toimivat yrityspalvelut

Sujuvat liikenne- ja joukkoliikenneyhteydet

Seudullinen-, alueellinen-, kansallinen- ja kansainvälinen yhteistyö

Osaava työvoima ja innovaatiot

Vetovoimainen kaupunki ja imago

Kestävä kehitys

Elinvoima itsessään on hyvin laaja käsite, joka pitää sisällään taloutteen, imagoon, asumiseen, palveluihin ja hyvinvointiin liittyviä näkökulmia. **Elinvoiman vahvistaminen on koko kunnan tehtävä.** Se on pitkäjänteistä työtä ja vaatii laajaa kokonaiskuvan hallintaa, ennakointikykyä ja panostuksia uudistumiseen ja joustavuuteen. Tämä kärkiteema on tarkoituksella viimeisenä, koska se monella tapaa yhdistää kaikki tässä ohjelmassa aiemmin esille nostetut ajatukset ja teemat. Elinvoiman ylläpito ei ole pelkästään elinkeinopolitiikkaa, vaikka elinkeinot siihen vahvasti liittyvätkin.

Rakennetun ympäristön yksi tärkeimpiä tehtäviä on luoda puitteet yhteiskunnan muille arvoa tuottaville toiminnoille. Esimerkiksi toimivalla ja luotettavalla infralla, maanhankinnalla, tonttitarjonnalla ja kaavoituksella mahdollistetaan kasvu- ja kehitysolosuhteita yrityksille ja muille toimijoille. Suomi ja koko maailma elävät monella tapaa muroskautta. Muuttuva sekä monimutkaistuva yhteiskunta tuo monenlaisia haasteita rakennetulle ympäristölle, etenkin nopeudessaan. Ratkaisuja haasteisiin on juuri monimutkaisuuden vuoksi haettava erittäin laaja-alaisesti.

Toimintaympäristön kilpailukyky, kuten raakaveden saanti, jätevesien käsittely, energiantuotanto ja jakelu, paikallisen ja uusiutuvan energian saanti

	Uki	Vakka-Suomi
<i>Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä</i>		
2018	9 222	14 968
<i>Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %</i>		
2018	2,5	5,6
<i>Jalostuksen työpaikkojen osuus, %</i>		
2018	58,5	50,4
<i>Palvelujen työpaikkojen osuus, %</i>		
2018	38,4	42,9
<i>Työpaikkaomavaraisuus</i>		
2018	132,4	109,3
<i>Tilastokeskus / Kuntien avainluvut</i>		

sekä sataman kehityksen edellytykset ja kaupungin saavutettavuus maalta ja mereltä ovat niitä näkökulmia joissa kestävä kehitys, uudistuva ja kehittyvä elinvoima- ja elinkeinopolitiikka kohtaavat kaupunkisuunnittelun ja rakennetun ympäristön. Tulevaisuuden toimintaympäristöön saattavat liittyä myös uudet teknologiset ratkaisut, kuten autonominen liikenne.

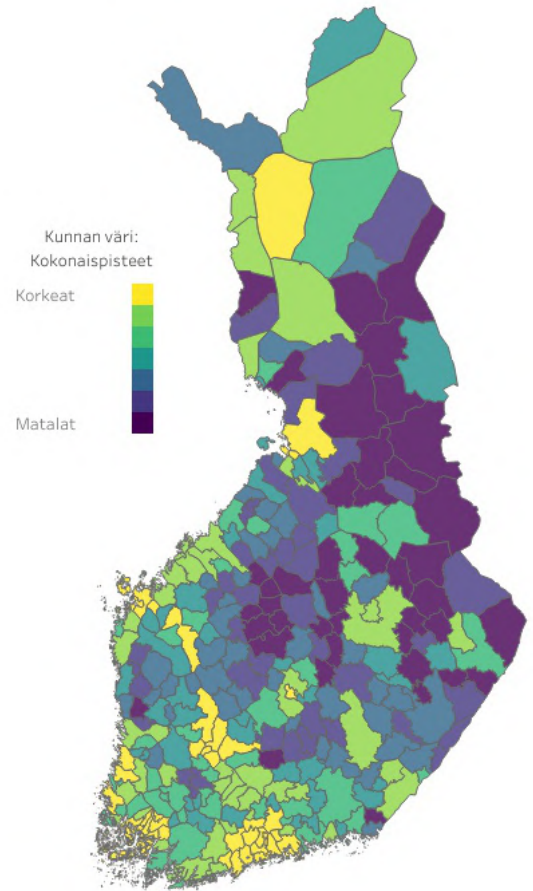
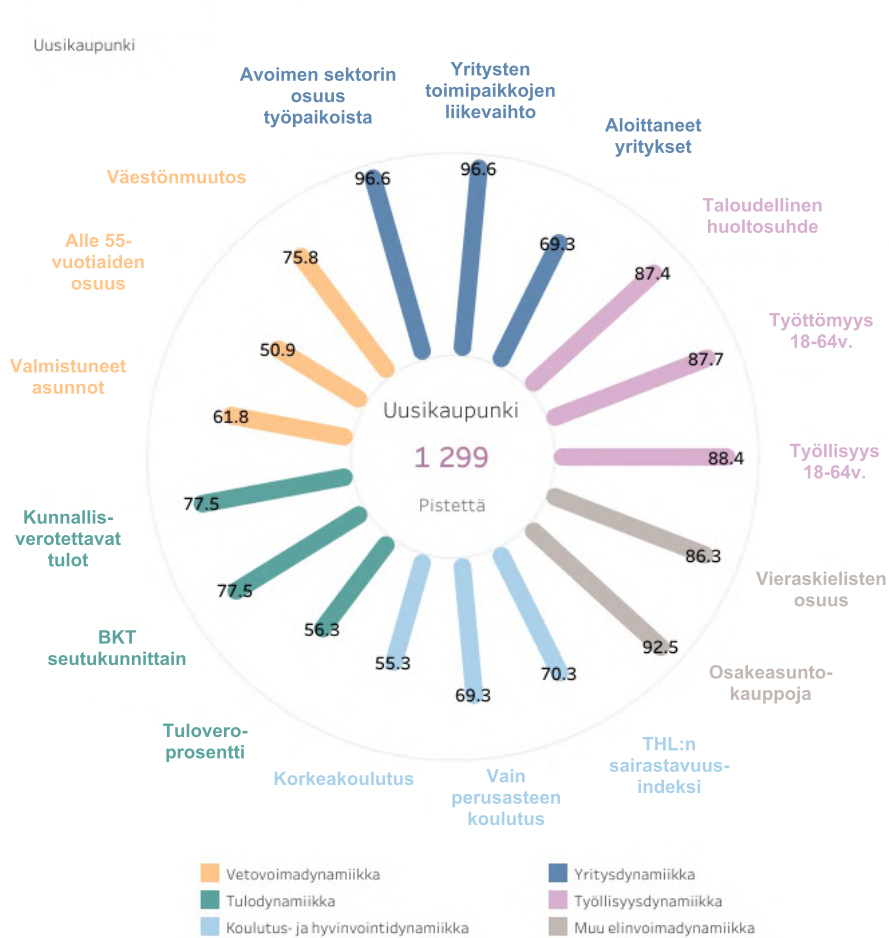
Toimintaympäristön kilpailukykyyn vaikuttaa oleellisesti myös työvoiman saanti. Työpaikkojen määrän suhteellinen kasvu on Uudessakaupungissa ollut ennätyksellisen suurta. Keskeisin tekijä on ollut autotehtaan mittavat rekrytoinnit, mutta työvoiman kysyntä myös muilla aloilla esim. metalliteollisuudessa. Uudenkaupungin työpaikkaomavaraisuus on yli 130% ja pendelöinti seutukunnan ulkopuolelta on kasvanut huomattavan suureksi. Kaupungin väkiluvun kasvu on vuosien 2017-2018 nousun jälkeen kuitenkin käytännössä pysähtynyt. Paikallisen työvoiman rajallinen tarjonta on edelleen Uudenkaupungin tuotannollisen toiminnan kasvun merkittävin pullonkaula.

Moni taho on nostanut naiset, etenkin nuoret naiset, tulevaisuuden elinvoimapolitiikan vaa'ankieliryhmäksi. Uudessakaupungissa tähän kohde-ryhmään soisi kiinnitettävän huomiota. Tilastojen mukaan Uudessa-kaupungissa asuu noin 100 nuorta naistan kohden 140 nuorta miestä.

TOIMENPITEITÄ JA SUOSITUKSIA

- >> Kaupungin elinvoiman vahvistaminen kaikilla sektoreilla. Riittävän työvoiman saanti ja houkuttelu. Elinkeino- ja rakenteiden monipuolisuudesta huolehtiminen
- >> Teollisuusalueiden ja -tonttien riittävyys. Yritysten kehittämisen ja toiminnan muuttamisen mahdollistaminen
- >> Hyvän toimintaympäristön varmistaminen ja kehittäminen
- >> Vesialueiden ja maaseudun elinkeinollinen hyödyntäminen kestäväällä tavalla

Kuntien aluekehityksen kokonaispisteet (0-1700p) ja pisteiden hajontakuvio muuttujittain

© 2020 Mapbox © OpenStreetMap

MDI

Lähde: mdi.fi/tietopalvelu/laaja_tilannekuva/
Tiedot päivitetty 3.3.2020 / Lähdeä käytetty lokakuu 2020

Kokoluokka 10 000-24 999 asukasta

2019

1. Sipoo	1535,5
2. Pirkkala	1509,6
3. Lieto	1447,4
4. Lempäälä	1431,4
5. Naantali	1387,0
6. Raisio	1366,9
7. Muurame	1317,1
8. Kempele	1311,6
9. Uusikaupunki	1299,3
10. Mustasaari	1275,8

MDI:n kokoama aluekehitystä kuvaava kokonaisindeksi (AKI) piirtää Suomen kuntien elinvoiman kehityskuvaa kuuteen (6) aluekehityksen dynamiikkaan perustuen. Kokonaisindeksi (AKI) vertaa kuntien työllisyyden, vetovoiman, yritystoiminnan, koulutuksen ja hyvinvoinnin sekä talouden kehittymistä 17 tilastollisella muuttujalla. Kunkin dynamiikan pisteet syntyvät 2-3 indikaattorin perusteella ja pisteitä annetaan kustakin indikaattorista väliltä 0-100. Kunkin indikaattorin perusteella heikoin kunta saa 0 pistettä ja parhaiten pärjäävä kunta 100 pistettä. Indeksipisteet lasketaan yhteen ja aluekehityksen kokonaispisteisiin lasketaan kaikkien dynamiikkojen yhteispisteet. Indeksien kokonaispisteiden teoreettinen vaihteluväli on 0-1700 pistettä. Vuoden 2019 indeksissä kuntien todellisten pisteiden vaihteluväli on 203-1594 pistettä.

Kokoluokassa 10 000-24 999 asukasta Uusikaupunki sijoittuu sijalle 9. Vuonna 2018 sijoitus oli pykälän parempi. Vuosina 2014-2017 Uusikaupunki ei sijoittunut kymmenen joukkoon.

Varsinais-Suomesta top 10 löytyvät lisäksi Lieto, Naantali ja Raisio. Kolmanneksi sijoittuneen Liedon kokonaispisteet ovat 1447. Eroa Uuteenkaupunkiin tulee etenkin koulutus- ja hyvinvointisektorissa sekä vetovoimadynamiikassa, sen sijaan muu elinvoima- ja yritysdynamiikka, aloittaneiden yritysten määrää lukuunottamatta, satavat selkeästi Uudenkaupungin laariin. Viidenneksi sijoittunut Naantali, kokonaispisteillä 1387, on vahvoilla koulutus- ja hyvinvointidynamiikassa ja erityisen vahvoilla tulodynamiikassa, mutta mm. avoimen sektorin osuus työpaikoista (32.8) ja vieraskielisten osuus (53.9) -indikaattorit ovat Naantalilla todella matalalla. Raision kokonaispisteet 1367 riittävät 6. tilaan. Raision sädekehä muistuttaa muodoltaan edellämainituista eniten Uudenkaupungin tulosta, mutta jälleen suurimmat erot löytyvät tulodynamiikasta ja koulutus- ja hyvinvointidynamiikasta. Sairastavuusindeksi on Uudessakaupungissa parempi kuin Raisiossa, mutta etenkin Uudenkaupungin korkeakouluindikaattori on hyvin selkeästi verrokkikuntia heikompi.

TOTEUTUS JA SEURANTA

*Kaupunkisuunnittelujaosto
olisi hallituksen alainen luot-
tamushenkilöistä koostuva
jaosto.*

Uudenkaupungin Apolityön laatutavoitteiden sitomiseksi osaksi kaupungin kehittämistä suositamme kaupunkisuunnittelujaoston perustamista ja sen toimivaltuuksien ja tehtävien määrittämistä.

Seuraavalle valtuustolle suositellaan tämän Apolin kolmannen osan; Tulevaisuus ja tiekartta, tarkastelua ja päivittämistä - tarvittavilta osin - uuden strategian valmistuttua. Tätä työtä ja sen tuloksena syntyvien toimenpiteiden toteutumista voisi ohjata ja seurata niin ikään uusi kaupunkisuunnittelujaosto. Suunnittelujaoston tehtäviin kuuluisi myös vuosittaisen kunniamaininnan myöntäminen Vuoden paikkateolle.

Lisäksi vaikuttavuuden lisäämiseksi suositellaan eri **toimenpiteiden täsmällisempää määrittelyä, vastuutusta ja aikataulutusta**. Apolin ensimmäisen version valmistuessa kansakuntamme elää koronapandemian haasteissa. Kaupungin toimintaa tulevaisuudessa ohjaavat monet ohjelmat ja strategiat ovat vasta työn alla tai valmistumassa. Lisäksi uusi valtuusto tulee tekemään uuden strategian. Olisi hyvin lyhytnäköistä olla ottamatta huomioon näitä poikkihallinnollisia ja kokoavia ohjelmatöitä ja niiden vaikutusta Uudenkaupungin rakennetun ympäristön tulevaisuuteen.

07.12.2020 Uudessakaupungissa

LUKEMISTA

Edelläkävijyydestä kestävää kasvua - Kaupunkiohjelma 2018–2022
Urjankangas, Hanna-Maria; Voutilainen, Olli (2018-11-06)

Kaupunkien keskustat muuttuvat - mihin suuntaan ne kehittyvät, Hilka Högström, Museovirasto, 2014,
<http://blogi.nba.fi/2014/kaupunkien-keskustat-muuttuvat> (2020)

Kestävän matkailun monitieteiset mittarit kulttuuriympäristöissä. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 26/2020, Soile Veijola ja Kati Kyyrö (toim.)
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162206/VNTEAS_2020_26.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KILPAILUVALTTINA PUHDAS RUOKA JA VASTUULLINEN BIO- JA KIERTOTALOUS,
Maa- ja metsätalousministeriön tulevaisuuskatsaus, Valtioneuvoston julkaisusarja 18 | 2018

Kuopio 2015. Jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupunki. Suomen ympäristö 36/2007, Kosonen Leo
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/38432>

Monipaikkaisuuden tunnistaminen muuttaa väestö- ja aluekehityksen kuvan Suomessa. 7/2020 Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, Janne Huovari, Hilka Vihinen, Ossi Kotavaara, Valteri Härmälä

Pienten ja keskisuurten kaupunkien kukoistus: Kaupunkipolitiikan tiekartta III, Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI, 25.4.2017
http://www.mdi.fi/content/uploads/2017/05/Pienten-ja-keskisuurten-kaupunkien-kukoistus_kaupunkipolitiikan-tiekartta-III-25042017.pdf

Polkuja kestävä liikuttamisen palveluihin. Opas kestävien liikuttamispalvelujen edistämiseen keskisuurilla kaupunkiseuduilla
https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lts_2018-24_polkuja_kestavan_web.pdf

Toimintaskenaariotyöskentelyllä visiopolulle : johtamisen keinot kohti yrityksen edelläkävijyyttä: Lindvall, 2013

Tulevaisuuden Suomea rakentamassa, Arkkitehtuuripolitiikan uudistamisen suuntaviivoja, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus 2017, Marja Salmela

Turun kaupunki; Kaupunkitutkimusohjelma, Tutkimuskatsauksia 3/2013: Asumisvalinnat ja kestävä kaupunki, Tanja Ahola

Yhdyskuntarakenne

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne?f=VarsinaisSuomen_ELYkeskus

Seuraavan aukeaman kuva: Ensimmäinen höyryjuna saapuu Uuteenkaupunkiin, yleisöä junaradan varrella

Ensimmäinen höyryjuna saapuu Uuteenkaupunkiin 2.8.1924 klo 17.15. Juna koristeltu lehtipuilla. Veturin etuosassa juhraliput.

Lähde: finna.fi

